

2022. december

due tálhózó

válogatás a legjobb diáklapokból

A MANDELA-
EFFEKTUS

ELINDULT
A NAGY
MAGYAR
FOCITESZT!

CSINÁLD MAGAD
KARÁCSONY

OKOS
KARÁCSONY

MOSOLYGÓ SÁRA

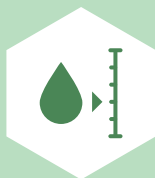
„A Petőfi-film az eddigi legnagyobb szabású filmem”

WWW.AGRARTESZT.HU

MATE

MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

December 15-ig!

TÖLTSD KI AZ AGRÁRTESZTET
ÉS NYERD MEG A KÉTSZEMÉLYES
KÜLFÖLDI UTAZÁS, A SZUPER BRINGA
VAGY AZ OKOSTELEFON EGYIKÉT!

Boldog karácsonyt!

Idén szinte észrevétlen módon, természetesen érkezett meg bennem valami karácsonyi hangulat. Nem a hivalkodó fajta, hanem az a csendes ünnep-féle. Pedig még foci vb is van, ami egyáltalán nem jellemző, de hát lehet, hogy pont ezek a szokatlan dolgok tudják visszabilenteni az élet ingáját az egyszer balra, egyszer jobbra dőlésbe. Nekem egyébként már

annyi ajándék elég lenne, azt hiszem, hogy elkészült ez az újság is, benne izgalmas történetekkel, érdekes arcokkal, akiket sikerült megmutatnunk megint a világnak. Boldog karácsonyt és újévet minden olvasónknak és az egész szerkesztőségnek innen is, 2023-ban találkozunk!

(Velek Domonkos, főszerkesztő)

TÖBB MINT ALÁÍRÁS

SZÜCS MÁRTON TEOFIL

MIÓTA VAGY DUE-TAG?

Három hónapja.

MIKOR VOLT AZ ELSŐ TÁBOROD?

Idén nyáron.

MIÓTA ÍRSZ A DUE TALLÓZÓBA, MILYEN ROVATOKBA ÍRSZ, ÍRTAL?

Eddig a Talpra magyar! rovatban jelent meg írásom.

MIT TANULSZ?

Végzős vagyok a Pécsi Nagy Lajos Gimnáziumban.

MIVEL FOGLALKOZOL A DUE TALLÓZÓ MELLETT?

Vízilabdázok, vízilabda meccseket kommentálok és egy podcastet is készítünk egy volt csapattársammal.

EGY INSTANT TRÜKK, AMIVEL BOLDOGGA LEHET TENNI?

Spontán embernek tartom magam, a humor minden formája fel tud vidítani, főként, ha az hirtelen érkezik.

MIT CSINÁLTÁL MOSTANÁBAN?

Elkezdődött a bajnokság és az érettségire való készülés is. Ez a két dolog köti le a legtöbb időmet.

HOGY KÉPZELED EL MAGADAT ÖT ÉV MŰLVA?

Nincsen konkrét kép előttem, hogy hol fogok majd akkor tartani. Igyekszem minél többet fejlődni az írásban és a mikrofon előtt is. Hogy az ezekben fektetett energia mire lesz elég 5 év múlva, arról pontos választ majd akkor tudok adni.

MIT SZERETNÉL MÉG MINDENKÉPP KIPRÓBÁLNI?

Hosszú a bakancslistám, nehéz egy dolgot kiemelni róla. Sokat inspirálok Kadarkai Endre műsoraiból, a mélyinterjú készítés az én szótáramban egy nagyon magas szintű tartalomnak felel meg. Egy ilyen portré készítése olyan dolog, amiben nagyon szívesen próbára tenném majd magam.

IMPRESSZUM • DUE Tallózó - Válogatás az ország diákjaiból

A DUE Médiahálózat és a DUE Médiaügynökség havilapja • 2022. december, XXIV. évfolyam 10. szám • Lapmenedzser: Zala Orsolya • Főszerkesztő: Velek Domonkos •
Rovatvezetők: Bihari Bernadett Luca - Klimavédő, Bodor Julcsi - Talpramagyar, Németh Fruzsina - Netbiztos, Zoom, Orosz-Bogdán Noémi - Kult, Panulin Boglárka - Pont Te •
Decemberi szerzőink: Bálint Boglárka, Horváth Ádám, Naár Barbara, Németh Máté, Szathmári Emese, Vincze-Hajnal Blanka, Vörös Rebeka F. •
Kiadja a DUE Produceri Iroda Kft. és a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete • Levelezési cím: 1583 Budapest, Pf. 14. • Telefon/fax: +36 1 222 8213 • Hirdetésfelvétel: DUE Médiaügynökség, 1148 Budapest, Őrs vezér tere 11. • Tel.: +36 1 220 5844 • E-mail: due@due.hu • Honlap: www.due.hu • A DUE Tallózó olvasható az interneten is: www.duetallozo.hu

Nyomdai előkészítés: ArtCentrum • Nyomda: Pauker Nyomda • Nyilvántartási szám: 3.4.1/891/1999 • ISSN 1585-5201 • Megjelenik évente nyolcszor. • A lapot a DUE Médiaügynökség terjeszti ingyenesen a DUE Rádió Országos Iskolarádió Hálózatának 350 iskolájában, és további 500 oktatási intézményben. • A DUE Médiahálózatban a diáklapot beküldő szerkesztőségek automatikusan hozzájárulnak az utánközléshez, a cikkek rövidítéséhez, stílizálásához. • Az iskolaiújságokból átvett publikációk tartalmáért a DUE Tallózó nem vállal felelősséget.

A MANDELA-EFFEKTUS

HA NEM IS SOKSZOR, DE BIZTOSAN JÁTSZOTTÁL MÁR A MONOPOLY NEVŰ TÁRSASJÁTÉKKAL. MEGVAN A FIGURA A DOBOZRÓL? EGY ÖREGÚR, FEKETE ÖLTÖNYBEN, CILINDERT VISEL, ŐSZ BAJUSZA VAN ÉS EGY MONOKLIJA A BAL SZEMÉN. NOS, HA LELKI SZEMEID ELŐTT ÍGY JELENIK MEG, AKKOR TÉVEDSZ. A MONOPOLY EMBERNEK NINCSEN MONOKLIJA. FURCSÁNAK HANGZIK, DE NEM KELL MEGIJEDNI, SOKAN SZINTÉN ÍGY EMLÉKEZNEK RÁ, PEDIG EZ NEM TÖBB, MINT EGY HAMIS EMLÉK. DE AZ HOGYAN FORDULHAT ELŐ, HOGY AKÁR TÖMEGESEN ROSSZUL EMLÉKSZÜNK VALAMIRE? EZT VIZSGÁLJA A MANDELA-EFFEKTUS.

MONOPOLY

A FOGALOM EREDETE

A jelenség 2010 környékén került a köztudatba, konkrét elnevezést pedig először Fiona Broome használt rá, aki önmagát paranormális kutatónak vallotta. Állítása szerint biztosan emlékszik arra, hogy Nelson Mandela dél-afrikai elnök még a '80-as években hunyt el a börtönben, miután bezárták oda különféle politikai okokból. Erről egy cikke, később egy könyve is született a 2000-es évek elején, és mint kiderült, sokan szintén így emlékeznek. Sőt, még voltak, akik a temetés tévéközvetítését vagy a feleségének gyászbeszédét is fel tudták idézni, ami igencsak meglepő, ugyanis Mandela valójában 2013-ban hunyt el, Dél-Afrikában, 95 évesen. Azonban mások is osztoznak ebben az „emlékben”. A hatás nagy figyelmet kapott, és számos vele foglalkozó közösség alakult, azóta pedig egyre több példát és magyarázatot találtak – így született meg a Mandela-effektus fogalma.

PÉLDÁK A MANDELA-EFFEKTUSRA

A Monopoly-figura nem az egyedüli példája ennek a kollektív tévhitnek. Jópáran rávágják emlékezetből, hogy a közkedvelt Disney mesehősnek, Mickey egérnek nadrágtartója van, holott nincsen neki. Vagy hogy Teréz anyát II. János Pál pápa avatta szentté még a '90-es években, ám erre csak 2016-ban került sor. Elég gyakori tévedés az is, hogy az USA-nak 51 tagállama van, pedig valójában csak 50. A KitKat csoki nevében sincs kötőjel, mint ahogy szintén hibás meggyőződés, hogy a magyar háztartásokban 220 volt a hálózati feszültség – ez ugyanis 230. Houdiniről, a világhírű bűvészből sokan azt hiszik, hogy egy kockázatos trükkje közben hunyt el. Még az életéről szóló filmben is így állították be a történeteket, miközben igazából kezeletlen vakbélgyulladás okozta halálát. De ha még a fikciók világában is elbarangolunk, Darth Vader ikonikus mondata a Star Wars filmekből – „Luke, én vagyok az apád” – sem úgy hangzott, ahogy mindenki

emlékszik rá. Valójában a sötét nagyr ez azt mondta: „Nem, én vagyok az apád”. A Hófehérke és a hét törpe című klasszikus mesefilmben pedig a gonosz királynő nem azt kérdezi, hogy „Tükröm, tükröm mondd meg nekem, ki a legszebb e vidéken?”, eredetileg az hangzik el, hogy „Varázstükröm, mondd meg nekem, akad-e párom szépségben?”

TUDOMÁNYOS MAGYARÁZAT?

A hatást sok elmélet övezi, de a tudomány az egyik oldalról konfabulációval, vagyis meseszöveggel magyarázza. Ez azt jelenti, hogy információ hiányában az agy hamis emlékeket hoz létre, hogy kiegészítse azt, mikor fel próbálja idézni. Amikor tévesen hívunk elő egy élményt, eltorzulnak a valódi emlékek, és meg nem történt tapasztalatot hoznak létre. Persze ez nem szándékos, a pszichológusok azt is kimutatták, hogy ezért leginkább a hosszú távú memória a felelős, mivel az élményeket inkább foltokban tárolja, csak a számára fontosabb részleteket

MONOPOLY

tartja meg. Bizonyos meggyőződéseinkkel kiegészülve ez olyan mértékben meg tud téveszteni, hogy még mi is elhisszük, de csak azért, mert saját következtetésünkkel ezt tartjuk logikusnak. Nagy szerepe van továbbá az emberek általános érzelmi befolyásolhatóságának, de az is sokat hozzátesz, hogy az internet világában gyakran találkozunk megtévesztő fényképekkel, tartalmakkal, ami alaposan belezavarhat a vizuális emlékezőképességünkbe.

KÍSÉRLETEK

A „lost in the mall”, magyarul „elveszve a bevásárlóközpontban” kísérletet először Elizabeth Loftus egyetemi tanár és egyik diákja, Jim Coan dolgozta ki, alátámasztva azt a tézist, hogy lehetséges teljesen hamis emlékeket beültetni az emberekbe. A technikát az elfojtott emlékek és a hamis memória-szindróma létezéséről folytatott vita összefüggésében fejlesztették ki. A lényege az volt, hogy a résztvevőknek 5

gyerekkori történetből kellett az 1 hamisat kiválasztaniuk, ami itt arról szólt, hogy elveszték egy bevásárlóközpontban. A kísérlet eredményeként a kísérleti alanyok negyede azt állította, emlékszik a hamis eseményre, sőt, még néhányan részleteket is fel tudtak idézni.

ÖSSZEESKÜVÉS-ELMÉLET

Vannak, akik nem hisznek a tudományos magyarázatban, így ezekben a körökben különböző teóriák láttak napvilágot. Többek között a párhuzamos világok elmélete, miszerint multiverzumban élünk és több valóság létezik, az egyező „hamis” emlékek pedig ennek bizonyítékai. Hugh Everett, amerikai fizikus sokvilág-hipotézise szerint az univerzum minden alkalommal felhasad (így párhuzamos sikkokat alkotva), amikor vizsgálni próbáljuk – így kerül el, hogy működése összeomljon. A szintén ide köthető, buborék-univerzum elmélet azt állítja, hogy a sok univerzum,

mint buborék létezik egymás mellett, és az általunk észlelt csak egyike a párhuzamos világok hatalmas tengerében. Egyes körökben úgy tartják, ez egyfajta hiba a „Mátrixban”, aminek mind részei vagyunk, mint valami szimulációnak. Olyan csoportok is előfordulnak, akik szerint az emberiség tömegpszichózis alatt él, míg mások időutazóknak tulajdonítják a jelenséget.

Konfabuláció vagy összeesküvés, sokféle vélekedés létezik, de az egészen biztos, hogy a válaszkérés mindkét oldalt megmozgatja. Tény azonban, hogy emlékezőképességünk behatárolt, nem végtelen, ezért könnyen megtéveszthet minket. Fontos, hogy megtanuljunk kritikusan gondolkodni, ugyanis ezzel lecsökkenthetjük a hamis információk keletkezésének valószínűségét, és kikerülhetjük a forrásellenőrzés hiányából származó hibákat.

(Németh Fruzi)

CSINÁLD MAGAD KARÁCSONY

A KARÁCSONY KÖZELEDTÉT MÁR NOVEMBER ELEJÉN MEGÉREZZÜK, AMIKOR AZ ÖSSZES BEVÁSÁRLÓKÖZPONT VARÁZSLATOS MÓDON EGYETLEN ÉJSZAKA ALATT ÜNNEPI DÍSZBE ÖLTÖZIK. A MŰANYAG HŐEMBEREK, GIRLANDOK ÉS HEGYIKRISTÁLYKÉNT CSILLOGÓ IZZÓSOROK MÉG CSAK A ROHAM ELŐFUTÁRAI, IDŐVEL ELŐKERÜLNEK A FELDÍSZÍTETT FENYŐFÁK, ÉS AZ ÜZLETEK RÁDIÓIBÓL IS A JINGLE BELLS SZÓL, VÉGTELENÍTVÉ.

Zentai Zsófia, Közhír – BME –
Közlekedésmérnöki és Járműmérnöki kar
hallgatói önkormányzatának lapja

Ez a sietség sokaknak elveszi a kedvét az ünnepi készülődéstől, de szerintem nem lehet elég korán kezdeni. Ha magadnak gyártod le az ünnepi kellékeket, az pénztárcakímélő, de időigényes megoldás. Cserébe megspórolod a tömegben való keresztülfurakodással töltött meddő időt, és végeredményben a saját kezed munkáját csodálhatod meg.

A karácsony elsődleges kelléke a fa. Otthon valószínűleg mindenkinek van mű- vagy igazi fenyője, amit 24-én felállt és feldíszít a család; de mit csináljon egy kollégista, akit már a teregetett ruhák is korlátoznak a szűk szobában? Két megoldás létezik: vagy falra szerelhető modellt választasz vagy apró méretűt. A falon néhány lécz, vagy kartonpapírcsik segítségével

alakíthatunk ki fenyőfa-formát. Az egyre rövidülő csikokat egymás fölé rögzítve felfelé keskenyedő háromszögformát kapunk, amit aztán részgelt vagy ráragasztott díszekkel öltöztethetünk fel. Ha asztalon tárolható méretben gondolkodsz, rengeteg lehetőség van. Ragaszthatsz egymáshoz egyre kisebb méretű zöld gombokat, amik aztán fenyőfa alakot öltenek; drótból egy fogó segítségével hajtogathatsz kúpformát, amire

aztán zöld, piros, sárga és fehér gyöngyöket fűzve mini-karácsonyfát kapsz; vagy választhatsz egyet a tucatnyi kivágható karácsonyfa sablon közül, amik csak egy Google-keresésre vannak a megvalósítástól (christmas tree printable cutout kulcsszavakkal próbálkozz).

Koszorúkészítésnél nem kell ragaszkodnunk a megszokott formához: a „koszorú” lehet egyenes talban 4 egymás mellé helyezett

gyertya, tobozzal, fenyőággal, magyallal körítve. De ha a klasszikus formánál szeretnél maradni, akkor is nagy a választék a fánk alakú alapot helyettesítheti egy tányér vagy egy sima kör alakúra vágott kartonlap, ha a fölötte elhelyezett díszek eltakarják. Dísznek pedig használhatóak az erdőben talált tobozok, gömbdíszek, vagy éppen a művészellátókban kapható, kifejezetten karácsonyi dekorációkészítésre gyártott gömbök, bogycsok és ágak.

Az adventi kalendárium készítésével már kicsit elkéstél, de az egyszerűbb verziók valamelyikét még megcsinálhatod. Vegyél az apró méretű kártyákhoz kapható borítékokból 24 darabot (vagy annyit, amennyi nap még vissza van karácsonyig), és kérd meg a barátaidat, hogy írjanak bele jókívánságokat, idézeteket vagy vicceket, amin aztán a boríték kinyitásakor jókat szórakozhattok. Ha dobozokba vagy zsákokba rejtett ajándékokból szeretnél kalendáriumot készíteni, akkor érdemes összebeszélni valakivel, hogy kölcsönös legyen a dolog, mert magadnak nemigen tudsz így meglepetést okozni! A kis csomagokat aztán rendezheted napok szerint sorrendbe vagy össze-vissza; ha különböző méretű és színű dobozokat használsz, nagyon mutatós lesz a végeredmény.

És végül egy alapigazság: mindenki szeret kézzel készített ajándékot kapni. Ha tudsz

horgolni vagy kötni, egy sapka és egy sál fiúnak is adható (természetesen mintától és színtől függően). Ha nem vagy a fenti képességek birtokában, de mégis kézzel kötött ajándékot szeretnél adni, akkor az ún. arm-knitting lehet segítségére: itt a kötőtű helyett a karodat használod a kötéshez. Rengeteg oktatóvideó található róla az interneten, és főleg sálak készítéséhez használják.

Gyöngyökből készített ékszer sem csak lányoknak lehet ám adni, hobbiboltokban kaphatóak borszíjak és fagyöngyök is, amikből fiúk számára is tetszetős és hordható kiegészítőket fűzhetünk. Lányoknak persze ennél szélesebb a kínálat: a bonyolult mintákhoz való apró gyöngyöktől az egészen nagy, önmagában is felhasználható darabokig sokféle kapható, és ezekből fülbevalót, karkötőt, nyakláncot, de akár gyűrűt is fűzhetünk. Ha pedig dróttal párosítjuk, térbeli alakokat is elkészíthetünk, amelyeket nem ékszerként, hanem pici szobrokként ajándékozhatunk valakinek.

A következő hetekben még sok dolgot és zh-t kell teljesítenünk, és még több kredit és osztályzat sorsa múlik a félév egésze során befektetett energiánkon. Mégse hagyjátok a karácsonyi készülődést az utolsó pillanatra (ideértve az ajándékvásárlást is), mert karácsonyból nincs pótlás, csak éviszmélés!

LÁSD ÁT A MÉDIÁT - LÁSS ÁT A MÉDIÁN!

média-hálózat
due
a diákújságíró egyesület

NAGY DIÁK

MÉDIATESZT

**TÖLTSD KI A MÉDIAISMERETI TESZTET A NAGYDIAKTESZTEK.HU
OLDALON VAGY TÖLTSD LE A NAGY DIÁK TESZTEK APPOT!**

A FŐDÍJ EGY TABLET!

SZILVESZTERI BABONÁK, HIEDELMEK, SZOKÁSOK

A SZILVESZTER AZ ÉV EGYIK LEGNAGYOBB BULIJA. SOKAN MÁR OKTÓBER, NOVEMBER FOLYAMÁN ELKEZDIK SZERVEZNI HOGY HOL, KIVEL ÉS HOGYAN TÖLTIK AZ ÉV UTOLSÓ NAPJÁT, HISZEN EGY ÉV LEZÁRÁSÁT ÉS EGY ÚJ ÉV KEZDETÉT JELENTI, ÉS NEM MINDEGY HOGYAN BÚCSÚZTATJUK AZ ELTELT ÉVET, HOGYAN KÖSZÖNTJÜK AZ ÚJAT. KÉPLETESEN UGYAN, DE LEZÁRHATJUK A MÚLTAT MINDEN GONDJÁVAL, PROBLÉMÁJÁVAL EGYÜTT ÉS REMÉNYTELLEN VÁRHATJUK, MIT HOZ A JÖVŐ.

Lázár Ágnes, Perspektíva,
a Kolozsvári Magyar Diákszövetség
KMDSZ lapja, Kolozsvár

JÓSLATOK:

Lányok, ha még keresitek a párotokat, azt a bizonyos nagy Ő-t, akkor érdemes néhány, elődeink által is használt fortélyt kipróbálni:

- **Gombócjósulás:** Kis papírdarabokra fiúneveket kell írni majd ezeket a cetliket gombócokba kell elrejtetni. Pontosan éjfélkor (egy perccel se hamarabb vagy később) a meggyúrt gombócokat lobogó vízbe kell dobni. Az első gombóc, amelyik feljön a felszínre, a leendő szerelmetek nevét rejti.
- **Rúgd a disznóólat:** Ha tudni szeretnéd, hogy az új évben férjhez mész-e, nem kell mást tenned, mint keresned kell egy disznóólat és ha megvan, rúgd meg az oldalát. Ha a disznók röfögni kezdenek, akkor már nézheted is ki a menyasszonyi ruhádat, mert ez azt jelenti,

hogy az új évben biztosan férjhez mész. Egy jó tanács: mielőtt megrúgnád a disznóól falát, győződj meg arról, hogy az ől nem üres.

- **Mézes csók:** Már megtaláltad az igazit és azt szeretnéd, hogy a kapcsolatotok hosszú és édes legyen? Akkor szilveszter napján feltétlenül legyen méz nálad. Éjfélkor kenjétek be az ajkatokat mézzel és úgy csókoljátok meg egymást, így a hosszú, szerelemmel teli kapcsolat biztosítva lesz.

TILTÓLISTÁS ÉTELEK, TEVÉKENYSÉGEK:

- Ne együnk újév napján baromfihúst, hiszen a tyúk, csirke, kacsza, pulyka hátrakaparja a „szerencsénket”.
- Ne legyünk telhetetlenek, ne együk ki a

hűtőnket, és akkor a következő évben nem fogunk semmiben sem hiányt szenvedni.

- A szilveszter és az újév napja szőljon a szórakozásról, kacagásról ezért kerüljük a vitákat, veszekedéseket. Ha nem így teszünk, akkor bizony hamar ráncossá válhat a homlokunk a sok veszekedéstől, ami végigkíséri az egész évünket.
- Csak óvatosan bulizzunk szilveszter éjjelén, vigyázva arra, hogy nehogy megsérüljünk, ugyanis orvoshoz menni, vagy orvost hívni ezen a napon tilos.
- Ha kimosnád az éjjel pezsgővel lelocsolt ruhádat, hagyd másnapra, mert ha újév napján mosol és teregetsz, az valaki halálát hozza.
- A piás üvegeket is csak január 2-án dobd

y new

ki, újév napján tilos a szemetet kidobni, mert azzal a szerencsénket is kidobjuk.

- Mielőtt kinyitnád az ajtót, feltétlenül nézz ki a kukucskalón, hiszen az se mindegy, hogy kit engedünk be először a házukba. Ha lányt vagy asszonyt engedünk be, az szerencsétlenséget okoz, de ha férfi jön hozzánk elsőként látogatóba, az szerencsét jelent.

FELTÉTLENÜL TEDD MEG SZILVESZTER ÉJJEL ÉS ÚJÉV NAPJÁN:

- Ha szeretnéd, hogy következő évben melléd álljon a szerencse és az is jó lenne ha nem ürülne ki a pénztárcád, akkor feltétlenül fogyassz lencsefőzeléket.
- Nem szereted a lencsefőzeléket? Sebjaj! Egyél malachúst, az is meghozza a szerencsét a következő esztendőre.
- Szeretsz sütni? Akkor ez a szilveszteri babona pont neked való! Süss szerencsepogácsát az év utolsó napján, az egyik pogácsába süss bele egy pénzérmét. A szerencsés, aki megtalálja az érmét, nemcsak gazdagabb lesz egy pénzérmével, hanem egész évben pénzben fog járni bokáig.
- Ha sokat költöttél gyógyszerre az elmúlt évben, akkor újév reggelén mosakodj meg friss vízben. Nemcsak a szilveszteri sminkedet mossa le, hanem egészséges is leszel.

Végezetül: azt tartják, hogy amilyen az újév első napja, olyan lesz annak minden napja. Úgyhogy csak mértékkel igyunk alkoholt szilveszter éjjelén, ha nem akarjuk a következő 365 napunkat másnaposan tölteni.

DUE. TÁBOR. BALATON.

VLOGGER. YOUTUBER. TIKTOKER

DECEMBER 31-IG
MÉG 99.000 FT-ÉRT!

VIDEÓS, FOTÓS, PODCASTER, ONLINE ÚJSÁGÍRÓ TÁBOROK 2023-BAN A BALATON PARTJÁN.*

BALATONKENESE
2023. JÚLIUS 15-23.

Egyedülálló angol nyelvi képzés a DUE-táborokban!
Részletek: www.due.hu

WWW.DUETABOROK.HU

NETBIZTOS VIDEÓPÁLYÁZAT

BIZTONSÁGBAN VAGY AZ INTERNETEN? TUDOD, MIRE FIGYELJ SZÖRFÖLÉS, CSETELÉS, KERESGÉLÉS, ZENEHALLGATÁS, VIDEÓNÉZÉS ÉS BLOGOLÁS KÖZBEN? KÉSZÍTS RÓLA VIDEÓT, HOGY SEGÍTS A TÖBBIEKNEK IS OKOSAN HASZNÁLNI A NETET! A YETTEL ÉS A DUE KÖZÖS PÁLYÁZATÁRA 2023. MÁRCIUS 31-IG JELENTKEZHETSZ.

**BEADÁSI HATÁRIDŐ:
2023. MÁRCIUS 31.**

A pályázatra két témában várunk maximum 3 perces kisfilmeket, videókat. Az egyik a biztonságos internethasználat, a másik az internet kreatív használata a tanulásban. A pályaművek legyenek figyelemfelkeltők, ötletesek, kreatívak, amelyet Te is szívesen megnéznél! A témán belül nincs megkötés, kiragadhatod bármely apró elemét vagy nagyobb részét is feldolgozhatod.

A pályázaton 12 és 22 év közötti fiatalok vehetnek részt. Egy pályázó több videót is beküldhet mindkét témában.

Az elkészített videókat a YouTube-ra kell feltölteni, a linket, illetve a bemutatkozást pedig a DUE pályázati felületén beküldeni. A pályaműveket szakmai zsűri értékeli. A három legjobbnak ítélt videó készítőjét díjazzuk

DÍJAK:

1. helyezett:
1 tablet

2. helyezett:
1 okostelefon

3. helyezett:
1 okostelefon

A díjazottak kedvezményes részvételi lehetőséget nyernek a DUE 2023. évi nyári táborába, ahol megismerhetik a szakma mestertitkait.

A legjobb alkotások közönségbemutatója, valamint az ünnepélyes eredményhirdetés és díjátadás a 30. Országos Ifjúsági Sajtófesztiválon lesz 2023 májusában.

A pályázatokat kizárólag elektronikusan lehet beadni a www.due.hu/palyazat weboldalon keresztül. Az anyagodat töltsd fel a YouTube-ra, és a linket küldd be a pályázatbeadó felületen!

KARÁCSONYI SZOKÁSOK EURÓPÁBAN

**NEM MINDENHOL UGYANÚGY TELNEK AZ ÉV VÉGI ÜNNEPEK.
A KÜLÖNBÖZŐ SZOKÁSOKBÓL SZEMEZGETTÜNK.**

**Gaal Dorottya, Gáborélet,
a Kispesti Gábor Áron Általános
Iskola diáklapja, Budapest**

Olaszországban a karácsonyfát már december 8-tól kezdve díszítik. Ezért nemigen használatos az adventi koszorú. Nagyon népszerű viszont a betlehemi jászol készítése, nemcsak a templomokban, de az otthonokban is. Az ajándékokat vidékenként eltérően Szent Lúcia (S. Lucia), a Téalapó (Babbo Natale), illetve a Befana hozza. Korábban vidéken használatos volt a mi betlehemezésünkhöz hasonló népszokás. Olaszországban a gyermekeket kétszer ajándékozzák meg. Szentestén csupán apróságokat kapnak, a nagy ajándék Háromkirályok napján érkezik. Ezen a napon – már csak a nagyon hagyományhű családoknál – a „strega befana”, egy kis boszorkány jön el a kéményen át, és az angol Mikuláshoz hasonlóan juttatja el ajándékait.

Svédországban és Dániában Tomtétól illetve Nissentől félnek az emberek. Ezek a kis koboldok a házban élnek, és meghatározzák az emberek sorsát. Karácsonykor azonban előjönnek rejtekükből, hogy bosszantsák a lakókat. Lecsillapításukra a családok egy tál rizksását helyeznek a padlásra, hogy a koboldok ezzel olthassák éhüket. A smörgösbord, a pazar karácsony esti vacsora előtt szaunába mennek a skandinávok. Az egész északi térségben általános szokás a karácsonyfa körüljárása, csak ezután osztják szét az ajándékokat.

Nagy-Britanniában a farsangijhoz hasonló papírdíszítéssel ékesítik fel a házat. Szenteste a gyerekek zokni alakú zsákcokkát

fűggesztenek az ágyra vagy a kandallóra, abban a reményben, hogy a kéményen keresztül eljön hozzájuk a Mikulás (Santa Claus), és ajándékkal tölti meg azokat. A karácsonyi események középpontjában december 25-e áll, amikor a széles családi kör közösen fogyasztja el az ünnepi ételt. Pulykakakas, puding és végezetül durranó cukorka kerül az asztalra, a fejükön papíralapkát viselő résztvevők elé.

Írországban szokás karácsony éjszakáján piros gyertyát, egy darabka karácsonyi süteményt és egy pohár whiskeyt az ablakba tenni a szent család számára, ha arra járna.

„A MAMA TUD REPÜLNI?”

A HUSZONKÉT ÉVES SZMOLEN RÉKA IDÉN KEZDTE EL TANULMÁNYAIT A KODOLÁNYI JÁNOS EGYETEM KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIATUDOMÁNY SZAKÁN. AZ ISKOLÁNAK KÖSZÖNHETŐEN EGY NEM VÁRT LEHETŐSÉGET KAPOTT, MEGJELENT EGY NOVELLÁJA A NYUGAT PLUSZ FÜGGETLEN SZÉPIRODALMI FOLYÓIRATBAN.

„Rendszeresen tizennyolc éves korom óta írok, amióta a gimnáziumban, ahova jártam (Óbudai Waldorf Gimnázium - a szerk.) volt egy nagy projekt, amiben elő kellett adni valamit” – mondta, majd hozzátette, szerinte olyan volt ez, mint ma egy egyetemi szakdolgozat. Nekik kellett gyűjteniük a témához információkat, anyagokat, ezek mellett saját tapasztalatokat is írhattak, de egy mentor tanár is segítette őket.

A témaválasztás a novellákra esett, ami miatt Réka egy külsős magyartanárhoz is eljárt, vele kreatív írást tanult. Mindeközben elkezdett dolgozni első történeteire, a kitartó munkának pedig meg is lett a gyümölcse: „A végén lett hat-hét novellám, ez volt a művészi munkám a projektben, illetve az, hogy levezettem, hogy melyiket mikor írtam és honnan jött nekem az ötlet hozzá.”

Réka a projekt után sem hagyott fel az írással, és mára már több műfajban kipróbálta magát, így a mesében és a versben is. Bár a novellák a kedvencei, és írt már komoly témában is, de fantasy-t és szerelmes történeteket is olvashatunk tőle. Most éppen egy kalózos témájú novellán dolgozik.

Jövőjét ezen a pályán képzelel el, célja, hogy olyan különleges munkákat adjon ki a kezei közül, amik – az ő szavaival élve – „inspirálják az embereket, miatta esetleg ők is tollat ragadnak majd.” Hozzátette, ha nem is kezdenek el írni, akkor csak tetszen nekik a munkája, és tudjon velük segíteni.

Réka jó úton halad a céljai felé, hiszen nemrég a Nyugat Plusz Független Szépirodalmi Folyóiratban jelent meg egy novellája. Ehhez a lehetőséghez Petőcz András, József Attila-díjas, Márai Sándor-díjas, a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével kitüntetett magyar író, költő, szerkesztő

által jutott, akihez egyetemi kereteken belül szépiíró kurzusra jár. Az egyik ilyen órán kapta meg azt a feladatot, hogy írjon egy novellát, melynek a „Ma nem mentem iskolába” mondattal kellett kezdődnie, ez pedig neki annyira jó sikerült, hogy tanára elküldte ezt a folyóirat főszerkesztőjének.

Az írás *A Mama tud repülni?* címet kapta. Réka elmondta, hogy az írásakor nagy hatással

volt rá Szentesi Éva *Pedig olyan szépen élték* című regénye, melyet nem sokkal a feladat előtt olvasott. Novellája egy nagyon komoly témát ölel fel: „Arról szól, hogy egy kislány elveszti az anyukáját, és az apukája elviszi őt egy cukrászdába, ahol elmondja neki, hogy a mama egy csillagra költözött. A kislány pedig néz nagy szemekkel és megkérdezi: „A Mama tud repülni?”

(Naár Barbara)

„VOLT A KEZEMBEN JÉGMADÁR, FÜSTIFECSKE, KÉKBEGY, GUVAT ÉS TÖRPEGÉM IS”

A 19 ÉVES MAJOR BENEDEK EGY RENDKÍVÜL SOKOLDALÚ SZEMÉLYISÉG; IMÁD UTAZNI, KÖZÉPISKOLÁS KORÁBAN SZÍNJÁTSZÓKÖRÖS VOLT, VALAMINT NEMRÉG FEJEZTE BE ELSŐ KÖNYVÉT, AMIT KI IS SZERETNE ADATNI. MINDEMLELTT SZÍVESEN JÁRJA A TERMÉSZETET, ÉS NEM MINDENNAPI TUDÁSSAL RENDELKEZIK MAGYARORSZÁG MADÁRVILÁGÁRÓL.

Hogy mindez hogyan kezdődött, arra még maga se tudja a választ. Már nagyon kicsi kora óta érdekelte a természet, és azon belül is főleg az állatok világa. Vidéken, Abán felnőve lehetősége volt például a mezőkön sétálva őzeket, fácánokat karnyújtási távolságból megfigyelni, vagy gyönyörködni a házuk felett elrepülő vadludak ezreiben.

A madarak iránti szeretetében szerinte egészen biztosan közrejátszott a főleg a dinnyési Fertőn történő sok madárgyűrés, amire a szülei elvitték, és hogy a családban több papagájt is tartottak. Emellett Benedek egyik ismerősük hatására több madarász táborban is járt. „Hatalmas élmények voltak, kiléptem a komfortzónámból és sokat tanultam az idősebb, tapasztaltabb madarászoktól”. A táborok nomád körülmények között zajlottak, vagy a korábban már említett dinnyési Fertőn, vagy Fejér megye déli részén, néha vándortábor szerűen. Itt találkozhatott először testközelből védett madárfajokkal,

például kuvikokkal, gyurgyalagokkal, nagy kócsagokkal, szalakótákkal, de számára az is felejthetetlen volt, amikor segédkezhetett egy teljes füleskuvik fészekalj meggyűrésében. „Volt a kezemben jégmadár, füstifecske, kékbegy, guvat, és törpegém is, hogy csak a főbb fajtaikat említsem. Az egyik legemlékezetesebb élményem azt hiszem a gémekek gyűrése volt. Csónakkal beveztünk a Fertőre, a nádasba, és nekünk kellett tartani a kifejlett, hatalmas nagykócsagokat, meg a gémfőkákat a kezünkben, amíg a táborvezetők megjelölték őket.”

Ezekon kívül madármegfigyeléseken is járt és jár a mai napig. Kérdésemre, hogy ezek hogyan zajlanak, a következő választ adta: „A madarak alkonyatkor, vagy hajnalban a legaktívabbak, így a megfigyelésre is ezek a legjobb időpontok. Nem árt, ha van az embernél távcső, vagy madárhatározó, illetve jelen van egy szakképzett vezető, aki a legjobb megfigyelő helyeket ismeri, másrészt pedig

sokat tud az adott madárcsoportról. Én személy szerint jobban szeretem, amikor nincs túl sok ember, mivel ilyenkor kisebb zajt csapunk és több madarat lehet megfigyelni. Van egy ezeréves zsebhatózómadár a madarakról, az többnyire nálam van az ilyen alkalmakon.” A tapasztalatok mellett persze Benedek rengeteg olvas is a témában. Egyik kedvenc írója Schmidt Egon, aki rengeteg utazott a világ minden táján, és Benedek szerint úgy ad átfogó leírást a novelláiban az adott vidékről, hogy szinte úgy érzi az olvasó, mintha jelen lenne, legyen ez a svájci Alpok vagy a Hortobágy pusztái. Emellett könnyed, érthető módon ad át rengeteg tudást mind Magyarországról, mind a Kárpát-medence madarairól és egyéb állatairól. Noha tudása a témában nem mondható mindennapinak, mégis úgy döntött, a másik két nagy „szerelmével”, a történelemmel és a nyelvekkel szeretne továbbtanulni, mint történelem-angol szakos tanár, amire tanárai és a családjában lévő pedagógusok inspirálták.

(Bálint Boglárka)

KISOKOS

A DIGITÁLIS ÍRÁSTUDÁS

A MAI KOR ALAPKÉSZSÉGE A DIGITÁLIS ÍRÁSTUDÁS, RÉGI KIFEJEZÉSSEL A SZÁMÍTÓGÉPES MŰVELTSÉG. MÁR A '90-ES ÉVEKBEN KIEMELKEDŐ SZEREPE VOLT, UGYANIS ENÉLKÜL SENKI SEM CSATLAKOZHATOTT AZ AKKOR NAGY UTAT BEJÁRÓ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOMHOZ.

KEZDET BEN

Mikor megjelentek az első modernebb, mindennapi használatra alkalmas számítógépes eszközök, kialakult mellette a tudás is, ami az alkalmazásukban való jártasságot jelentette. 1996 óta még külön vizsgát is lehet tenni számítógépes ismeretekből, ennek neve ECDL (European Computer Driving Licence – Európai Számítógép-használói Jogosítvány) és saját vizsgarendszere van.

A DIGITÁLIS KOMPETENCIA

A digitális írástudás szükséges készségei: az információ megkeresésének, összegyűjtésének és feldolgozásának képessége, kritikus felhasználása a valós, valamint virtuális kapcsolatok megkülönböztetésében. Tehát az egyénnek tudnia kell az eszközöket alkalmazni rendeltetésüknek megfelelően, illetve elérni az internetalapú szolgáltatásokat és a megfelelő célra használni azokat.

2008-ban Antonio Calvani, egy olasz egyetemi kutatóprofesszor társaival együtt több számítástechnikai publikációt is írtak, többek között a háromdimenziós digitális kompetencia elméletét, miszerint három oldalról definiálhatjuk ezt a tudást:

Technológiai dimenzió: a változó technológiai környezethez való alkalmazkodás és problémamegoldás. Minden ide tartozik, ami ismereti szinten kapcsolatba hozható a számítógépekkel (például GPS, ebook, tablet), illetve a hardveres, szoftveres ismeretek.

Kognitív dimenzió: Az információk befogadásának és értelmezésének képessége, valamint annak értékelése, bemutatása.

Etikai dimenzió: Másokkal való kapcsolat az információk által.

OKOSAN FEJLESZTENI

Már általános iskolától fogva a tanterv része edukálni a diákokat a digitális eszközök használatára, ami jó, de fontos, hogy tudatosságra is ösztönözze őket.

Ha kicsit nagyobb távokban gondolkodunk, ügyeljünk arra, hogy ne felejtjük el tartani a lépést a technológia fejlődésével és ismereteink bővítésével.

GENERÁCIÓS SZAKADÉK?

A digitális benszülöttek sem mindig megfelelően használják az internetet, az okoseszközöket. Az ezzel kapcsolatban ismeretek hiánya pedig a felettük álló generációt bizonytalanná teszi.

Például kevésbé valószínű, hogy nagyszüleink egy okostelefont vagy egy hipermodern laptopot fognak beszerezni, hiszen ők egy javarészt informatikamentes környezetben nőttek fel. Egy felmérés során

kiderült, hogy a 65 év feletti korosztály azon része, amelyik nem rendelkezik egy okos eszközzel sem, azért sem tart igényt rájuk és az ismeretükre, mert úgy érzik, ez már egy generációs szakadék köztük és a 21. század modern vívmányai között.

Szerencsére azonban ez a téma manapság igencsak felkapott lett, sok cég igyekszik egyszerűbb, könnyebben kezelhető készülékeket is piacra dobni, valamint felhasználóbarát szolgáltatásokat nyújtani. De egyre több próbálkozás történik a felzárkóztatásra is, például széles körben elérhető számítógép- és internethasználati tanfolyamok indulnak.

Segítsd Te is nagyszüleidet, a családban élő idősebbeket, hogy ne tartsanak ezektől az eszközöktől. Mutasd meg, mire jők, hogy kell használni őket, és miben könnyíti meg az életüket!

(Németh Fruzszi)

PROSULI - A LEGTUTIBB DIGITÁLIS OKTATÁS

A ProSuli program a Yettel 2015-ben létrehozott országos kezdeményezése. Fő küldetése, hogy iskolákat fogjon össze, támogassa a digitális oktatásra nyitott pedagógusok munkáját, valamint tudatos internethasználatra nevelje a gyerekeket és szülőiket egyaránt.

A ProSuli programba az ország bármely iskolája beléphet, amennyiben nyitottak és elkötelezettek a digitális oktatás iránt. Tudj meg minél többet a ProSuliról és az okos internethasználatról a www.prosuli.hu oldalon!

SCREENTIME A DIGITÁLIS VILÁG LEGNAGYOBB MUMUSA

TALÁN LEGTÖBBÜNKNEK NEM TÚNIK SOKNAK NÉHÁNYSZOR RÁPILLANTANI AZ ÉRTESETÉSEKRE, GYORSAN MEGVÁLASZOLNI EGY ÜZENETET VAGY SZÖRFÖZNI KICSIT VALAMELYIK KÖZÖSSÉGIMÉDIA-PLATFORMON. DE ÖSSZEADVA EZT A NÉHÁNY ALKALMAT, A NAP VÉGÉRE AKÁR TÖBB ÓRÁT IS JELENTHET, AMI NEM KEVÉS, HA BELEGONDOLUNK: EZ IDŐ ALATT SEMMI MÁST NEM CSINÁLTUNK, CSAK A KÉPERNYŐRE SZEGETTÜK TEKINTETÜNKET.

AZ IDŐ ÉSZREVÉTELLENÜL TELIK EL

Akár hosszú órákat is eltölthetünk a képernyő előtt anélkül, hogy észrevennénk, ugyanis olyan érzés, mintha csak elröppent volna egy pillanat alatt. Ez azért történik, mert ezen tevékenységek alatt, ha nem is teljes egészében, de nagy részben elveszítjük a tudatosságunkat a képernyőidő-fogyasztás felett.

Egy kutatás során ráadásul kiderült, hogy egy átlagos felnőtt naponta körülbelül ötvvenszer, míg egy tinédzser több, mint százszor oldja fel a telefonját.

A KONTROLL HIÁNYA FIZIKAI ÉS LELKI KÁROKAT IS OKOZHAT

Tartósan hosszú idő eltöltése a képernyő előtt fejfájást okozhat. Bár ez elsősre nem tűnik túl veszélyesnek, az oka annál inkább az. Az agy a szemizmainkat úgy irányítja, hogy a képernyőn keresztül érkező ingerekre reagálva folyamatosan állítsák szemünk fókuszát – ez pedig gyorsan szemfáradáshoz, majd fejfájáshoz (rosszabb esetben még migrénhez is) tud vezetni. Ráadásul ilyenkor alig-alig pislogunk, így a tünetek között a szemszárazság is a lista tetején szerepel.

A túl sok képernyőidő szellemi károkat is okozhat. Az alváshiány a kiegyensúlyozatlanság első kiváltó oka, ami levertséget, felborult bioritmust, csökkenő szocializációs képességet hoz magával, ráadásul az érzelmi ítélőképességet is legyengíti. A kisgyermeknél, fiataloknál különösen kockázatos lehet, mert a túl sok képernyő előtt töltött idő a tanulás rovására mehet, és a kevés mozgás miatt az elhízás kockázata is nő.

ELŐSZÖR A TUDATOSSÁG

Szerencsére minden okoseszköz rendelkezik a képernyőidőt nyomon követő rendszerrel. Ez megmutatja, mennyi időt töltesz naponta a képernyő előtt, akár alkalmazásokra, napszakokra lebontva. A 14 és 24 év közöttiek napi képernyőhasználatát átlagosan 5 és 7 óra közé esik, ami leginkább a közösségi platformok (például Facebook, Instagram, TikTok) böngészéséből tevődik össze. Bármennyire is felelős eszközhasználónak tekinted magad, érdemes nap végén ránézni ezekre az adatokra, mert az ítélőképességet itt is felülírja a tudatlanul fogyasztás.

FELELŐS ÖNKONTROLL ÉS A 20/20 SZABÁLY

Bár nehezen vagyunk rávehetők, hogy megvonjuk magunktól a képernyőidőt, néhány egyszerű szabály beiktatásával egészségesebb életmódot és sok értékes órát spórolhatunk. Az eszközökön beállíthatjuk, hogy melyik alkalmazásban hány percet vagy órát tölthetünk naponta, így ha túllépjük ezt az időmennyiséget, a rendszer automatikusan lezárja az appot és másnapig nem engedi megnyitni.

A 20/20 szabály azoknak ajánlott, akiknek a képernyő előtt eltöltött idő szorosan kapcsolódik életmódjukhoz – akár tanulás vagy munkaügyben. A lényege, hogy 20 percenként szünetet kell tartani és legalább egy 20 méterre lévő objektumra kell nézni 20 másodpercig. Ez abban segít, hogy a fókuszért felelős szemizmok ellazuljanak, a távolbanézéssel pihentetjük a szemünket.

TESZT A FOCIRÓL, AMIHEZ MINDENKI ÉRT

HAMAROSAN KIDERÜL, HOGY IGAZ-E A MONDÁS, AMELY SZERINT A 10 MILLIÓ LABDARÚGÁS-SZAKÉRTŐ ORSZÁGA VAGYUNK, UGYANIS NOVEMBER 25-ÉN ÚTJÁRA INDULT A NAGY MAGYAR FOCITESZT DIÁKOKNAK CÍMŰ VETÉLKEDŐ. A KEZDEMÉNYEZÉS APROPÓJA AZ, HOGY IDÉN 100 ÉVE SZÜLETETT HIDEGKUTI NÁNDOR, AZ MTK ÉS AZ ARANYCSAPAT EGYKORI KIVÁLÓ JÁTÉKOSA.

A kék-fehér klubbal együttműködve indítjuk el a tesztet, amelyben a kérdések a magyar labdarúgás legfényesebb korszakával, Hidegkuti Nándor pályafutásával, az ötvenes évekkel és persze a mai magyar focival kapcsolatosak.

Az Aranycsapat az, amelyiket lényegében már egyikünk sem látta játszani, de mégis mindenki tudja, hogy létezett, és sokan még az összeállítását is fel tudják sorolni. A magyar kultúra része lett ez a csapat, amely Angliát legyőzte 6:3-ra, amely Helsinkiben olimpiát nyert, és 1954-ben második lett a világbajnokságon. A csapatról és az erejéről mindent elmond, hogy a vb-ezüstöt minimum egy mohácsi csatához fogható tragédiaként élte meg a nemzet és tüntetéssel fogadta a Svájcból hazatértő játékosokat.

Más idők voltak.

Manapság esélye sincs a magyar együttesnek arra, hogy döntőt játsszon a világbajnokságon, hiszen 1986 óta el sem jutott a tornára. Ugyanakkor ismét nagyon

népszerű lett a magyar válogatott, amely kétszer egymás után eljutott az Európa-bajnokságra és nagyszerű eredményeket ért el a Nemzetek Ligájában. Emlékezhetünk rá, hogy Szoboszlai Dominik góljával Budapest is legyőztük Angliát, amelyet aztán Sallai Ronald pompás játékának is köszönhetően 4-0-ra győztünk le idegenben. Nagyobb különbséggel nyert a mostani válogatott a Szigetországban, mint Puskásék – egészen hihetetlen. Nyilván ez a csapat (még) nem arany, de fényes sikereket már elért.

Annyiban mindenképpen hasonlít az ötvenes évek kiemelkedő együttesére, hogy nagy egyéniségek szerepelnek benne. Persze egyelőre nincs Hidegkuti Nándorhoz, Puskás Ferenchez vagy Bozsik Józsefhez fogható klasszis az együttesben, de a helyzet nem reménytelen. Hamarosan talán születnek majd olyan legendák Szoboszlai Dominikról, Sallai Rolandról vagy Kalmár Zsoltról, mint Hidegkuti Nándorról, aki egészen kalandos módon lett először válogatott.

Az eset mai ésszel felfoghatatlan, ilyen ugyanis már sok ok miatt sem történhetne meg. 1945. szeptember 30-án Hidegkuti Nándor kiment az Üllői úti stadionba, hogy megnézzze a magyar-román válogatott meccset. Éppen kezelteni akarta a jegyét, amikor kiszúrta az MTK intézője és az öltözőbe parancsolta. Történt, hogy Szusza Ferenc megsérült, így a válogatott center nélkül maradt. A nézőnek érkező Hidegkuti így lett a csapat tagja, sőt a 7:2-es győzelemből két góllal vette ki a részét. Az más kérdés, hogy mivel otthonról úgy indult el, hogy kinéz a meccsre, de a csapat tagjai számára vacsorát is szervezett a szövetség, így a várhatónál jóval később érkezett haza, a feleségétől komoly feddést kapott. Hidegkuti neje igazán csak akkor hitte el a férjének az első válogatottságról szóló beszámolóját, amikor a másnapi sportújságban elolvasta a tudósítást, és látta a férje nevét a csapatban, valamint azt, hogy valóban két gólt szerzett.

Ehhez hasonló történetekkel is megismerhetsz még a Nagy Magyar Fociteszt Diákoknak program során, és persze magadat is próbára teheted: mennyit tudsz a magyar fociról?

(Kecskés István)

TÖLTSD KI A NAGY MAGYAR FOCITESZTET 2023. ÁPRILIS 30-IG!

NYERD MEG A KÉTSZEMÉLYES, 4 NAPOS UTAZÁST LONDONBA
VAGY EGY SAMSUNG SMART LED TELEVÍZIÓT,
VAGY EGY SAMSUNG GALAXY 5G MOBILTELEFONT!

Blikk.hu

sportal.hu

NEMZETI
BŰNMEGELŐZÉSI
TANÁCS

médiahálózat
due
a clakkjásgíró egyesület

WWW.FOCITESZT.HU

MOSOLYGÓ SÁRA: SZÍNÉSZET SOKOLDALÚAN

MOSOLYGÓ SÁRA MÁR TÖBB MAGYAR FILMBEN IS SZEREPELT, A PETŐFI SÁNDOR ÉLETÉRŐL SZÓLÓ FILMBEN AZ EGYIK FŐSZEREPLŐT, SZENDREY JÚLIÁT JÁTSSZA, A SZÍNHÁZ- ÉS FILMMŰVÉSZETI EGYETEMEN PEDIG VÉGZŐS ÉVÉT TÖLTI. EMELLETT SAJÁT FILMES VÁLLALKOZÁSBA IS KEZDETT, JELENLEG PEDIG EGY ÚJ DARABOT IS PRÓBÁL.

HOGYAN LETTÉL SZÍNÉSZNŐ?

Az átlagosnál jóval később döntöttem el, nekem nem egy kiskori dédelgetett álom volt ez. Amikor úgy döntöttem, hogy iskolát váltok és feljöttem a Waldorfba Pestre, egy teljesen más szellemiséget ismertem meg. Itt volt lehetőségem többet foglalkozni a művészettel és itt erősítettek meg, hogy ebben jó vagyok. Nem volt kifejezetten drámatagozat, csak jobban figyeltek az egyéni képességekre, és hogy merre tereljenek. Végül rájöttem, hogy én ezt szeretném csinálni, így teljes erőbedobással a színművészeti felvételre készültem az utolsó évemben, és fel is vettem.

KELLETT VÁLASZTANOD A FILM ÉS A SZÍNHÁZ KÖZÖTT? MELYIK TETSZETT JOBBAN?

Itthon ez nem igazán válik szét. Filmszínészetet tulajdonképpen nem is oktattak nekünk,

legfeljebb egy-egy rövid kurzus erejéig találkozhattunk kamerával, de ez idő alatt nem lehetett megtanulni a kamera előtt való létezést. A szerencsén is múlik, hogy felkarol-e valaki, aki castingokra hív, és belecsöppensz a filmes világba. Választani viszont nem kell, ha szerencséd van, kapsz lehetőséget minkettőre.

MI VOLT AZ ELSŐ FILMSZEREPED?

Olasz Renátónak volt egy filmje, ott volt egy pici, pár napos szerepem. Amikor pedig az Együtt kezdtükre keresték a főszereplőket, Renátó segített a castingosnak. A Petőfiben (*Most vagy soha - a szerk.*) pedig ugyanaz csinálta a castingot, tehát továbbvitték a nevemet, de emellett szerintem szájról szája is terjed, mert azóta sok másik meghallgatásra hívnak.

A KORÁBBIAKHOZ KÉPEST A MOST VAGY SOHA MEKKORA UGRÁS VOLT?

Ekkora szabású filmet nem forgattam még. Ebben volt a legtöbb napom, az egész forgatás körül olyan technika állt rendelkezésre, amivel még sosem találkoztam. Az biztos, hogy nagy kihívás volt színészilag és sokszor fizikailag is, de még én sem tudhatom, milyen lesz a végeredmény, csak reménykedek benne, hogy olyan nyújtottam, amire majd büszke lehetek és amire esetleg felfigyelnek.

MILYEN VOLT EGY TÖRTÉNELMI KARAKTERT JÁTSSZANI?

Nagyon sokat olvastam Szendrey Júliáról és tanáraitól is kértem, hogy meséljenek. Emellett pedig Lóth Balázs rendező volt a segítségemre.

A forgatás előtt és közben is sokat elemeztük, hogy vajon mi lehetett Júlia egy-egy döntése mögött. Viszont a film mindössze egyetlen napot ölel fel, és azt nem tudjuk eredetileg, hogy a forradalom kitörése napján mit csinált Szendrey Júlia, így az egy fiktív szál. Érdekes, hogy bár az eredeti történelmi események alapján íródott és játszódik a történet, én mégis inkább egy fikcióban vettem részt.

SZÍNÉSZILEG SOKKAL NEHEZEBB VOLT, MINT PÉLDÁUL AZ AZT MEGELŐZŐ EGYÜTT KEZDTÜK?

Az Együtt kezdtükben akárhogy is nem magamat játszom és sokban különbözünk is a karakterrel, mégis élethelyzetekben és szituációkban hasonlókat már megéltem. Könnyebb volt felidézni egy osztálytalálkozót, egy nyári balatoni emléket a barátokkal, egy szerelmi vagy baráti konfliktust. Itt az egész forgatás alatt családias, könnyed hangulat volt. Lent éltünk együtt Badacsonyan egy hónapot, így otthonosan éreztük magunkat az egész forgatás alatt és sokan ismertük is már egymást korábról, ami biztonságot jelentett. Viszont mindannyiunknak az első nagyjátékfilm főszerepe volt, ez azért okozott nehézségeket, bizonytalanságokat.

A FILMES ÉS A SZÍNHÁZAS TAPASZTALATOKAT ÖSSZEVEETVE MELYIKBEN ÉRZED MAGAD OTTHONOSABBAN?

A filmben azt hiszem, de nehéz összehasonlítani, teljesen más a kettő. A filmnek nagyon szeretem az intimitását, azt, hogy minden piciben történhet. Hogy egy-egy szituációt újra és újra fel

lehet venni, átgondolni, átgyúrni. Azt ahogyan több száz ember koncentrálnál, és a kellékestől a sminkesen át a hangosig mindenki azon dolgozik, hogy megszülethessen az adott jelenet.

MENNYIRE TUDTAD ÖSSZEEGYEZTETNI A FORGATÁSOKAT A TÖBBI FELADATTAL?

Meg lehet csinálni, bár ha egyszerre forgatsz és színházban is vagy, akkor nem sok idő marad másra. Az Együtt kezdtüköt nyáron forgattam, amikor nem volt sulis. Játszottam fesztiválokon, de az nem volt mindennapos. Olyan persze előfordult, hogy egyik helyről mentem a másikra alvás nélkül. Amikor pedig a Petőfi forgott, akkor már nem voltak óráim. Nyilván játszottam mellette, de nem kellett minden este ott lennem, havi pár előadásom volt. Most új színházi szerepre készülök, jelenleg is próbáljuk az Olivier Bourdeaut regénye alapján átírt drámát Merre jársz Bojangles? címmel. Ennek január 6-án lesz a bemutatója az Színházművészeti és Szécsi Bence osztálytársam rendezésében.

A SZÍNHÁZKEDÉS MELLETT FILMES CÉGGEL IS FOGLALKOZOL, A NON LIEU FILM PRODUCTION-NEL, ERRÓL MIT LEHET TUDNI?

Nagyjából fél éve kezdtük el, azzal az elsődleges céllal, hogy ne legyünk kiszolgáltatva a mostani helyzetnek, amiben benne van, hogy akár fél évig nem hívnak sehova, vagy ha hívnak is, nem olyat játszol, amit igazán szeretnél. Ha meg akarunk valamit valósítani, és van hozzá egy jó forgatókönyv, akkor meg tudjuk magunknak

csinálni. Elkezdtünk a technikába investálni, illetve egy most induló magyar divatmárka megbízott minket egy art direction pozícióval. Reklámokat, videóklipeket is csinálunk, illetve egy mentorprogramot is szeretnénk elindítani, mert fontos nekünk, hogy ha vannak fiatalok, akik szeretnék filmet csinálni, akkor támogatni tudjuk őket, akár azzal, hogy a rendes piaci árnál olcsóbban adjuk bérbe a technikát, vagy például a gyártásban segítünk. Szeretnénk, hogy máshogy is menjen a filmzés, mint ahogy itthon, ahol csak nagyiparban sok pénzért lehet.

AZ ÜNNEPEK KÖZELEDTÉVEL MENNYIRE TUDSZ ELSZAKADNI A SZÍNHÁZTÓL ÉS A FILMEKTŐL?

Fontos, hogy ne a munkáról szóljon minden. Szerencsére nem játszom karácsonykor vagy szilveszterkor, bár ez nem rajtam múlik. Nekem a karácsony arról szól, hogy otthon vagyok, készülődök, sütünk-főzünk. De a mindennapokra is igaz, hogy a család, illetve a baráti kör sem a szakmából van. Az egyetemen és a színházban az első években eltávolodtunk a családtól, barátoktól, ebből nehéz volt kijönni és felismerni, hogy az élet nem csak erről szól. Úgyhogy szerintem tudatosnak kell lenni, különben belebolondul az ember, és kétségbeesik attól, ha épp nincs munkája, mert akkor el se tudja

képzelné, mit csinálna. Imádom sportolni, kézműveskedni, szóval fontos, hogy más is legyen a munkán kívül.

(Horváth Ádám)

Nőként az informatikában: ejtsük a sztereotípiákat

AZ INFORMATIKA NEMCSAK KÓDOLÁS, HANEM FOLYAMATOS TERVEZÉS ÉS TESZTELÉS. AZ EGYIK LEGDINAMIKUSABBAN FEJLŐDŐ TERÜLET, UGYANAKKOR MINDIG TARTOGAT KIHÍVÁSOKAT. HA PÁLYAVÁLASZTÁS ELŐTT ÁLLÓ FIATAL NŐKÉNT MÁR GONDOLKODTÁL AZON, HOGY EZT A FOGLALKOZÁST VÁLASZTOD, AZ ALÁBBI PONTOK VALÓSZÍNŰLEG MEGERŐSÍTENEK A DÖNTÉSEDBEN.

Sándor Boglárka 2022 nyarán végzett az ELTE Informatikai Karán. Pályakezdő programtervező informatikusként változatos projekteken dolgozik, sőt, máris új kihívások elé néz: koordinációs feladatokkal is kiegészül a munkaköre. Úgy érzi, jól döntött, hogy ezt az izgalmas szakterületet választotta. Büszke arra, hogy egy férfiasnak gondolt szakmában bizonyíthat, és arra buzdít minden középiskolás lányt, hogy bátran jelentkezzenek informatikai képzésekre.

NŐK AZ INFORMATIKÁBAN

Az IT szektorral kapcsolatban ma is él az a sztereotípiája, hogy a férfiak szakterülete, hiszen ők azok, akik jobban átlátják a programnyelveket. Ezzel szemben a nőket hagyományosan humán érdeklődésűnek tartják, és gyakran meglepődnek, ha kiderül róluk, hogy informatikusok – Bogi is gyakran tapasztalja ezt. Bár egyelőre az informatika valóban nem tipikus „rózsaszín galléros” szakma, mégis egyre több nő választja ezt a hivatást. Bogi szerint ez azért nagyon előremutató, mert a női kollégák meglátásai jól kiegészítik a férfiakét: „Teljesen más a gondolkodásunk, mint egy férfinak, ez pedig a csapatgondolkodás előnyére válhat. Mindig nagyon örülnek a kollégák, ha nők is csatlakoznak a csapatba, nagyon megbecsülnék minket.”

Bogi érdeklődése tinédzserként a természettudományi tárgyak felé fordult, különösen az informatikát, matematikát szerette, így eldöntötte, hogy valamilyen gazdasági vagy műszaki pályát választ majd, míg végül az IT szektor vonzotta a

legjobban. Szerencsésnek érzi magát amiatt, hogy a gimnáziumban erős programozási ismereteket szerzett, amelyet az egyetemen is tudott hasznosítani. A sikeres emelt informatika és matematika érettségivel egyenes volt az út a felsőoktatás felé. „Az egyetemen is sokszor említették, hogy szeretettel várják a lányokat a képzésen – nagyon jó dolognak tartom, hogy efelé tartunk” – emlékszik vissza Bogi az elmúlt évekre.

CSAPATMUNKA ÉS FOLYAMATOSAN MEGÚJULÓ TUDÁS

Bogi úgy került az első munkahelyére, hogy ott töltötte a szakmai gyakorlatát. Ajánlórendszerrel foglalkozott startup környezetben, tehát algoritmusokat tökéletesítették a munkatársaival. Most kezd új munkahelyén, ahol szintén back-end folyamatokon dolgozik majd, de multi környezetben, nemzetközi csapattal.

„Sokan gondolják, hogy informatikusként egész nap a gép előtt ülünk egyedül, de ez nem igaz, mert folyamatosan összedolgozunk. Csapatmunka az egész!” – meséli Bogi. Szerinte az is tévhit, hogy minden informatikus visszahúzódó személyiség. Fontos az elemző gondolkodás és a precizitás, de a közös munka, az ötletelés is fontos eleme ezeknek a munkaköröknek.

A jó pap holtig tanul – és a jó informatikus is! Végzett informatikusként mindig újabb programnyelvekkel, informatikai szakterületekkel találkozhatunk. Mindig van új kihívás, az egész szakma folyamatosan fejlődik,

így fontos, hogy az informatikus naprakész legyen. „Ha valaki szorgalmas és érdeklődő, itt nagyon jó dolga lesz. Ha szeretnél világot látni vagy nemzetközi környezetben dolgozni, ahhoz is ezt a szakmát tudom a legjobb lehetőségnek mondani. Tagadhatatlan, hogy anyagi szempontból is jó választás.” – meséli Bogi, aki a kapcsolatépítési lehetőségeken és az idegen nyelvek gyakorlásán túl abban látja a szakma egyik előnyét, hogy mindenki megtalálja az érdeklődésének megfelelő irányt. Akár a dizájn, akár a járművek

íránt érdeklődik az ember, fog olyan IT céget találni, amelyeknek ez a profilja.

A tanulást, a fejlődést, az új ismeretek megszerzését soha nem hagyhatjuk abba, különben nem fogunk tudni lépést tartani a világgal. Ha pályaválasztás előtt állsz és felkeltették az érdeklődésedet az egyetemi informatikai képzések, látogass el a programozdajovod.hu és a felvi.hu weboldalakra, hogy többet megtudhass ezekről a képzésekről!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Zöldre mosás környezetbarátnak álcázva

EGYRE TÖBBEN TÖREKSZENEK ARRRA, HOGY KÖRNYEZETBARÁT TERMÉKET, SZOLGÁLTATÁST VÁLASSZANAK, AZONBAN HIÁBA A JÓ SZÁNDÉK, HA A CÉGEK EGY RÉSZÉNÉL ÜRES MARKETINGFOGÁS MARAD AZ ÍGÉRET. AZONBAN LÁTNI KELL, HOGY VANNAK OLYAN VÁLLALATOK ÉS MÁRKÁK IS, AMIK TÉNYLEGESEN TÖREKSZENEK A FENNTARTHATÓSÁGRA. EZÉRT NEHÉZ KÜLÖNBÉSÉGET TENNI ZÖLDRE MOSÁS ÉS ZÖLD MARKETING KÖZÖTT, DE LEHETSÉGES. DE MIT JELENT PONTOSAN A „GREENWASHING” KIFEJEZÉSE, HOGYAN ISMERHETJÜK FEL, HA ÁT AKARNAK MINKET VERNI, ÉS MI A ZÖLDRE MOSÁS ETIKUS ALTERNATÍVÁJA, A ZÖLD MARKETING? EZEKRE A KÉRDÉSEKRE KERESTÜK A VÁLASZT SZEBENYI PÉTER ZÖLD MARKETING SZAKEMBERREL, A MATHIAS CORVINUS COLLEGIUM KLÍMAPOLITIKAI INTÉZETÉNEK MUNKATÁRSÁVAL.

ÉRDEMES AZONBAN TISZTÁZNI, HOGY MITŐL LESZ EGY TERMÉK „ZÖLD”.

„Alapvetően egy termék attól lesz zöld, vagy zöldebb a többitől, hogy első körben a gyártó a termék előállításánál próbálja optimalizálni, hogy minél kisebb ökológiai lábnyommal rendelkezzen a termék. Ha lehetősége van rá, akkor, minden esetben váltsa ki a környezetet terhelő alapanyagokat, például fenntartható erdőségekből vásároljon, ha az a termék papírt is felhasználnak a gyártás során” – mondja a szakértő.

Sokszor laikusként azonban nehéz megállapítani egy termékről, hogy az környezetbarát vagy sem. Ennek az egyszerűsítésére alkották meg a környezetbarát termék jeleket, amelyekkel bárki beazonosíthatja a termék ökológiai eredetét.

„Erre jók a különböző olyan jelzések, amiket öko címkének nevezünk. Ezek a címkék zöldre, vagy zöldebben készült termékek oldalán találhatóak, és ezek alapján tudják a fogyasztók beazonosítani azokat.”

Ökocímkék: a környezetbarát védjegyet öko címkének, környezetbarát termékjelzésnek is szokták nevezni a gyakorlatban. Az öko címke rendszert a vásárlók tájékoztatására alakították ki, annak érdekében, hogy a környezetbarát termék és a környezettudatos fogyasztó minél könnyebben egymásra találjon.

MIT JELENT A „GREENWASHING” KIFEJEZÉS?

Maga a kifejezés egy nemzetközi viszonylatban ismert fogalom, amit még 1986-ban egy amerikai környezetvédő, Jay Westerveld említett meg a szállodaipar megtévesztő kommunikációját bemutató esszéjében. Ha a tükörfordítást nézzük, ez zöldre mosást jelent magyarul, ami olyan szervezetekre vonatkozik, amelyek marketing vagy PR tevékenységgel környezetbarátnak tüntetik fel magukat, pedig közel sem azok. Lényegében zöldre láttatják a termékeiket, és ezzel megvezetik a vásárlókat, amikor azok valójában nem is zöldek.

Tehát a greenwashing – a zöldre mosás – a környezettudatos vásárlók átverése.

MILYEN ÁRULKODÓ JELEI VANNAK ENNEK A MARKETING STRATÉGIÁNAK?

Ezzel kapcsolatban is több lehetőség van. Nem kell szakértőnek lennünk ahhoz, hogy rájövünk arra, hogy a zöld termékek is lehetnek környezetszennyezők.

A legjobb példa erre talán az energiatakarékos villanykörte, amit gyakran hirdetnek azzal, hogy ha ilyen izzót használunk, akkor ezzel is védjük a Földet, és a hirdetésekbe, a háttérbe mögé rakják a bolygót, és ezáltal is próbálják sulykolni, hogy egy zöld termékről van szó, holott már maga az alapanyag bányászata is környezetszennyező, illetve a gyártása során is felhasználnak olyan kemikáliákat, amik környezetszennyezők.

A másik ilyen példa a lebomló műanyagok, amikre azt mondták, hogy lebomlanak a környezetben. A kukoricakeményítóból

Szébenyi Péter

Magyarországon a Gazdasági- és Versenyhivatal az, ami ezzel kimondottan foglalkozik.

MIT TESZ AZ EU A ZÖLDRE MOSÁS VISSZASZORÍTÁSA ÉRDEKÉBEN?

Vannak már előremutató szigorítások, szabályozások, amikben az Európai Bizottság különböző olyan fogyasztóvédelmi stratégiákat határoz meg, amiben a vásárlók érdekeit nézik, és a zöld ügy hitelességének a megtartását.

MELYIK IPARÁGBAN A LEGJELLEMZŐBB A ZÖLDRE MOSÁS?

Jellemezhetően mindenhol megtalálható, az iparágaktól egészen a politikáig, sok helyen találkozhatunk a zöldre mosás intézményével.

Ha csak az iparágat nézzük, azt mondhatjuk, hogy az autógyártásban voltak a legnagyobb balhék. Ilyen eset volt a 2015-ben kirobbant botrány, amikor a Volkswagen meghamisította a károsanyag-kibocsátásra vonatkozó adatokat. A német autógyárnak 25 milliárd dolláros büntetést kellett ezért fizetnie.

MI A ZÖLDRE MOSÁS ETIKUS ALTERNATÍVÁJA, A ZÖLD MARKETING?

Maga a zöldre mosás is egy marketing eszköz, de egy károsabb verzió. Maga a zöld marketing egy olyan etikus marketing eszköz, amivel ugyanúgy ösztönözzük a vásárlókat fogyasztásra, viszont bemutatjuk, hogyan is készülnek a termékek, hitelesen, betartva az aktuális szabályozásokat.

A zöld marketing eszközeivel, ami az etikusság, a hitelesség a valódi képét mutatjuk meg annak a terméknek, vagy szolgáltatásnak, amit el szeretnénk adni. Tehát jobb nyílnak, és egyenesnek lenni, mint utólag lebukni, hogy hamis tényeket állítottunk.

(Bihari Bernadett Luca)

készült PLA műanyag termékekkel (zacskók, bevásárlószatyrok) kapcsolatban egyes kereskedők elterjesztették, hogy lebomlók, ezért környezetbarát technológiának tekinthetők. Azonban ez a műanyagfajta kizárólag ipari körülmények között, megfelelő hőfokon képes lebomlani. Tehát az a hagyományos komposztálóban nem bomlik úgy le, mint ahogy annak kellene.

Illetve vannak olyan szóhasználatok, amik tulajdonképpen megfoghatatlan fogalmak, például a BIO, vagy ORGANIKUS kifejezés, és konkrétan nincs semmilyen tanúsítvány a terméken, hogy az tényleg bio.

Ami még érdekes, az a kisebbik rossz választásának az illúziója. Ez azt jelenti, hogyha az adott terméket választod, akkor ugyan nem leszel zöld teljesen, de még mindig jobb választás, mint a korábban használt termék, ami még környezetszennyezőbb volt.

HOGYAN ÉS KI DÖNTI EL, HOGY MI KAPHAT ZÖLD JELZÉST?

Különböző szervezetek vannak Európa szinten, illetve Magyarországon is. Az EU erre külön figyelmet fordít, hogy a zöldre mosás intézményét Európában visszaszorítsa. Az Európai Bizottság ebből a szempontból a hamis tényeket állító cégek sarkára lépett, illetve

FAST FASHION, GREENWASHING MIK EZEK, ÉS MI AZ ELLENRECEPT?

A FOGYASZTÁSUNKNAK SOK SZEMPONTBÓL LEHETNEK FENNTARTHATÓ RÉSZEI, ÉS MI MAGUNK IS RENGETEGET TUDUNK SZOKÁSAINKON ALAKÍTANI AZÉRT, HOGY FENNTARTHATÓBBÁ VÁLJON ÉLETÜNK. A RUHÁZATI TERMÉKEK TERÜLETE AZ ELMÚLT ÉVEK ALAPJÁN JAVULÓ TENDENCIÁT MUTAT EZEN A TÉREN, EZÚTTAL ERRŐL BESZÉLGETTÜNK SIKLÓSI MÁTÉ FOGYASZTÓVÉDELMI SZAKÉRTŐVEL, AKI ELKALAUZOLT MINKET A TÉMA REJTELMEIBE.

Siklósi Máté

Az elmúlt évtizedek a ruházati termékek piacán megjelent fast fashionról, azaz a gyors divatról szóltak az öltözködés szempontjából. Ez gyakorlatilag annyit tesz, hogy a gyártó egy divatos, menő ruhadarabot készít, aminek az anyaga és az elkészítési módja is abba az irányba terel minket, hogy csak nagyon rövid ideig viseljük a gyenge minősége miatt. Erre az is sarkall minket, hogy ugyanez a cég nagyon rövid idő alatt újabb és újabb termékeket dob piacra. Tehát azért gyors divat, mert miután megvesszük a terméket, azt csak rövid ideig használjuk, majd kidobjuk és megvesszük a következő darabot, mindezt minimális idő eltelte alatt. Ez a körforgás különösképpen nem is zavar senkit, aki nem néz jobban a dolgok mögé, hiszen az ár-érték arány megfelelő. Épp ezért nehéz beszélni vele.

A fenntarthatóságnak nagyon fontos szempontja az, hogy a termékek, amiket megvesszünk, ne landoljanak olyan gyorsan a kukában, minél több ideig tudják megfelelően betölteni funkciójukat. Hiszen ezeknek az újrafelhasználása és visszaküldése igen sokba kerül, illetve szemét formájában való megjelenése és kezelése is komoly problémákat vet fel.

Éppen ezért került sor az elmúlt időszakban a kellékszavatosság átalakítására is. Ez azt foglalja magába, hogy ha egy ruhanemű nem megfelelő, akkor a fogyasztó 2 évig reklamálhat miatta – 2022 előtt csak fél év volt az az időszak, amíg a boltosnak kellett bizonyítani a hiba eredetét, az azt követő másfél évben pedig a fogyasztónak. Ez azért lényeges, mert az a fél, akinek bizonyítani kell, nagy valószínűséggel pert bukna ebben az ügyben. Ennek megfelelően a bizonyításra kötelezett inkább nem is foglalkozik a dologgal, hanem ráhagyja a másikkra.

Ezt a fél évet viszont az Európai Unió teljes területén 2022 januárjától 1 évre növelték, így a ruhayártók most dupla annyi ideig kötelesek biztosítani egy termék megfelelőségét. Összességében tehát ugyanannak a kabátnak, cipőnek, zokninak, pólónak, vagy bármi másnak legalább 1 évig jónak kell lennie. Ez valószínűleg nagy mértékben fogja megnövelni a termékek élettartamát, tehát ezzel a szabályozással az Európai Unió rendkívül sokat tett azért, hogy ne olyan gyorsan kerüljenek a ruhák kidobásra, mint ahogy ez általában megtörténik.

Ennek érdekében mi is tudunk tenni. Amennyiben szempont számunkra, hogy

milyen anyagminőségű terméket veszünk, és érdekünk, hogy ne csak pár alkalomig tudjuk azokat hordani, ha nem csak az a szempont, hogy jól nézzen ki, akkor ezzel együtt azok a szempontok erősödnek, amik alapján egy már ismert gyártót előnyben részesítünk, hiszen mindenkinek vannak olyan márkái, amikhez pozitív tapasztalatok fűzik – például egy nyolc évig hordott cipő vagy egy két évig hordott nadrág miatt. Ez jelentősen segít abban, hogy a fenntartható gazdaságot mi is segítsük, fogyasztói szemmel nézve, vásárlóként.

Ilyen vizsgálandó kikötések között szerepel például az anyagvastagság vagy a bevarrt címkéken olvasható anyagösszetétel, ami segítségével megbizonyosodhatunk arról, hogy jó minőségű pamutból, ami sokkal tovább fog kitartani, vagy gyenge minőségű műanyagból készült az áru. A cipőknél is rendkívül jól látható jelekre figyelhetünk fel, melyek figyelembevételével megfelelő lábbelit tudunk választani. Ha átgondoljuk a hordási sajátosságainkat, akkor megelőzzük azt, hogy olyan cipőt válasszunk, ami idő előtt tönkremegy, kilyukad egy hanyag ragasztás vagy egy nem megfelelő varrás miatt – tudtuk meg többek között Siklósi Mátétól.

A fenntarthatóságnak van egyéb része is, például a fenntartható és etikus módon gyártó kereskedők kérdése. A fogyasztóvédelemnek van egy nagyon hasznos megoldása arra, hogy ne lehessen minket, fogyasztókat átverni. Ez a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok

tilalmáról szóló törvény, amely azokra is lesújt, akik akár a fenntarthatósággal, akár az anyagok felhasználásával kapcsolatosan tévesztik meg a fogyasztókat, ennek köszönhetően előzhető meg a greenwashing is, ami a zöld termelés kifejezését használja

fel marketing fogásként. Ennek a törvénynek a hatósági logikája az, hogy ha valaki állít valamit a termékével kapcsolatban és felszólítják annak bizonyítására, akkor, ha ő ennek nem tud eleget tenni, vagy nem tudja hitelt érdemlően bebizonyítani, hogy az állítása igaz, akkor megbüntethető. Ez egy nagyon egyszerű módszer, Magyarországon is számos esetben fordult elő nagyobb cégeknél efféle bírság kifizetése.

De mit tegyünk, ha greenwashingot észlelünk? Amennyiben gyanú merül fel, ezt a kormányhivatalok fogyasztóvédelmi osztályainál lehet jelezni, amit legegyszerűbben egy ügyfélkapus bejelentéssel tudunk elintézni. Abban az esetben, ha egy nagyobb cég széles körben terjesztette kampányáról van szó, akkor a Gazdasági Versenyhivatalnál tehetünk bejelentést. Ilyenkor ügyvédre nincs szükség, itt is ügyfélkapun vagy egy személyes levélben keresztül lehet megosztani tapasztalatainkat, ezután eljárás indul el. Ebben az esetben mi csak közérdekű bejelentők vagyunk, a hatóságnak a dolga, hogy ezt a gyanút kivizsgálja-e, vagy sem, így mi ebből profitálni nem tudunk. Azonban, ha ilyen bejelentést teszünk, és a gyanú igaznak bizonyul, akkor lehetőség lesz arra, hogy a megtévesztő céget megbírságozzák. Az emberek ettől még nem fogják visszakapni a pénzüket automatikusan. Amennyiben a cég nem ad kártérítést magától, Békéltető Testülethez kell fordulni. Nagyon sok esetben, ha másért nem, az ilyen testületek felszólítása miatt már visszafizeti a pénzt, vagy ad valamilyen ajánlatot. Ha ez sem valósul meg, de vagy a kár, vagy a fogyasztó felháborodása akkora, hogy mindenképpen vissza szeretné a pénzt kapni, akkor érdemes egy fizetési meghagyást közjegyzőhöz beadni, amit, ha a cég szintén nem teljesít, az ügy perré alakul, és akkor jön el az idő ügyvéd fogadására. Az utóbbiakat azonban érdemes átgondolni: egy párezer forintos ruhadarab költségének sokszorosát fizethetjük ki jogi költségekre.

(Hegyvi Vivi, Szathmári Emese)

A karácsony nem kizárólag az ajándékozásról szól

Vásárolj biztonságosan az ünnepekre!

A PÉNZÜGYI TUDATOSSÁG MINDIG KIEMELT FONTOSÁGÚ TÉMA, KÜLÖNÖSEN AZ ÜNNEPEK ELŐTT. TÓTH TIBOR, A PÉNZÜGYMINISZTERIUM ÁLLAMHÁZTARTÁS FINANSZÍROZÁSÁÉRT ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOKÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRA ELMONDTA, MIRE KELL ÜGYELNI A KARÁCSONY ELŐTTI BEVÁSÁRLÁS SORÁN.

ADVENT IDEJÉN MEGKERÜLHETETLEN A KARÁCSONYI AJÁNDÉKOZÁS TÉMÁJA. HOGYAN LEHET A LEHETŐ LEGTAKARÉKOSABBAN VÁSÁROLNI?

A karácsony előtti időszakban óriási a forgalom, egyfajta ostrom éri az üzleteket. A legfontosabb, hogy a vásárlók a pénzügyi tudatosságot követve előre tervezzék meg a költségkeretüket, melyből gazdálkodni tudnak. Érdemes átgondolni, hogy kinnek milyen értékű ajándékot szánunk az ünnepek alkalmával. Ha megvannak az egyéni keretek, sokkal összeszedettebben tudunk tervezni. Nagyon fontos, hogy ne hagyjuk az utolsó pillanatra a döntéseket és az előkészületeket.

HOGYAN ÉRDEMES KÉSZÜLNE EGY DIÁKNAK ÉV KÖZBEN A KARÁCSONYRA PÉNZÜGYI SZEMPONTBÓL?

A legjobb az, ha minél előbb, akár már az év elején elkezd azon gondolkodni, hogy a karácsony és az ajándékozás számára mekkora jelentőségű. Milyen összeget szeretne rászánni? Kik azok a családtagok és barátok, akiket szeretne meglepni? Ez az év végén körülbelül mekkora kiadást fog jelenteni? Ha megtörténik a tervezés, az úgy nevezett pénzügyi keret felállítása, akkor ehhez lehet igazítani az évközi megtakarításokat, akár hónapról hónapra történő összegek félrerakásával. Így év végén, amikor eljön a vásárlás időszaka, ezt a pénzt el lehet költeni a tervezettek alapján. A

pénzügyi keret felállításában nyújthat rendkívül egyszerű módon nagyon hasznos segítséget a Pénzügyminisztérium által fejlesztett kalkulátor, a ZsetON. A ZsetON (Be)osztó tulajdonképpen egy online pénztárca, amely megőrzi az információkat, elemzi az anyagi helyzetet, így segítve abban, hogy minél megfontoltabb pénzügyi döntést hozhasson a használója. A felületen rendszeresen rögzíthetjük és követhetjük a bevételeinket és kiadásainkat, és egyensúlyban is tudjuk őket tartani. A kalkulátor használata könnyen rávilágít arra is, hogy hol vannak azok a költségek, amelyek kis odafigyeléssel lefaraghatók, és ezek képezhetik a jövőben a megtakarítások alapját. A kalkulátor elérhető a Pénzügyminisztérium által fejlesztett és üzemeltetett okosanapennzel.hu weboldalon.

HA VALAKI NEM GONDOLKODOTT ELŐRE IDŐBEN, AKKOR MENNYIT ÉRDEMES A ZSEBPÉNZÉBŐL AJÁNDÉKOKRA KÖLTENIE? VAN ÉRTELME AZ EGÉSZ HAVI BEVÉTELÜNKET ELKÖLTENI?

Mindenki saját maga tudja eldönteni, hogy mennyire fontos, hogy ajándékot adjon, és ezt milyen összegben szeretné megtenni. Ez teljesen egyénfüggő. Alapvetően az ünnepekben az lenne a jó, ha nem csak a vásárlásról és az ajándékozásról szólnának, hanem az emberi kapcsolatok erősítéséről. Az ajándékozás csak egy kiegészítő eszköz. Az a jó, ha nem költjük el minden pénzünket és megtakarításunkat ajándékozásra. Nem érdemes és nem is szabad erőn felül kiköltekezni.

RENGETEG ÁRUHÁZ VEZET BE ILYENKOR AKCIÓKAT. EZEK MENNYIBEN BEFOLYÁSOLJÁK AZ IMPULZUSVÁSÁRLÁST?

A kereskedők és az áruházak a karácsonyi időszakban bonyolítják a legnagyobb forgalmat, ezért mindent megtesznek annak érdekében, hogy rávegyenek minket a vásárlásra. A legfontosabb a tudatosság és a felkészülés. Jó, ha tudjuk, hogy ezek a kecsegtető akciók lehetnek kedvezőek, de akár félrevezetőek is, esetleg behajszolhatnak minket olyan megdöglő elhatározásokba is, amiket később megbánunk. Nagyon fontos ebben az időszakban, hogy ne azonnali döntéseket hozzunk, hanem maradjunk a megtervezett kereten belül. A kitalált ajándékok mentén végezzünk kisebb kutatásokat, járjunk utána, hogy az adott termék milyen szolgáltatótól érhető el a legjobb kondíciókkal. Nem csak az árat érdemes figyelni, hanem az egyéb kiegészítő lehetőségeket is, mint például a garancia, a kiszállítás vagy szolgáltatás esetében a kapcsolódó juttatások.

AZ ONLINE VÁSÁRLÁS A MINDENNAPJAINK RÉSE LETT, DE EZT IS CÉLSZERŰ TUDATOSAN KEZELNI. A TAPASZTALAT SZERINT ONLINE VÁSÁRLÁSNAK KÖNNYEBBEN KÖLTÜNK PÉNZT, MINT A BOLTOKBAN?

Az online vásárlásoknak különböző típusai vannak, ezek közül kiemelném az úgynevezett „mikrovásárlást”. Ilyen például az applikációk vagy játékok megvétele.

Tóth Tibor

Ezek viszonylag kisebb összegű kiadások, az ezzel kapcsolatos döntéseket nagyon könnyen meghozzuk az alacsony ár miatt. E költsékek szaporodásával végül a kiadás naggyá tud növekedni, és ha a hónap végén megnézzük az egyenlegünket, akkor bizony szembetűnővé válik a pénzünk csökkenése.

HOGYAN LEHET ELKERÜLNI ONLINE AZ IMPULZUSVÁSÁRLÁST, ÉS A VÁSÁRLÁSNAK HOGYAN TUDJUK ORVOSOLNI, HA MEGBÁNUNK EGY DÖNTÉST?

A pénzügyi tudatosságnál és tervezésnél nincs fontosabb ezen a téren sem. Az online vásárlásoknál nagyon oda kell figyelni a forrás megbízhatóságára, valamint arra, hogy a webáruház melyik országból szállítja a termékeket. Ezt több szempontból is lényeges megvizsgálni. Egyrészt hatással lehet a szállítási időre, az áru minőségére, a kapcsolódó szolgáltatásokra, másrészt a szavatossági kérdésekre és az elállási jogra. Az online vásárlás során a terméket nem tudjuk fizikailag megvizsgálni, felpörögtetni vagy ténylegesen érzékelni a gyártmány minőségét. Ha magyarországi vagy európai uniós webáruházból vásárolunk, akkor az Unió szabályok szerint van egy 14 napos elállási jogunk. Fontos, hogy ezzel a joggal mindenki élni tudjon, ha a vásárlása során kapott termékkel valami oknál fogva elégedetlen. Amennyiben ez a situáció, akkor ha – két héten belül – visszaküldi a csomagot, annak teljes ellenértékét vissza kell kapnia, a vásárlót maximum a visszaküldés költsége terhelheti. Ez a szabályozás az Európai Unió

kívüli országokra nem vonatkozik, így az elállási jog nehezen vagy egyáltalán nem érvényesíthető. Érdemes odafigyelni, hogy az Egyesült Királyság már nem az EU tagja, így, ha onnan rendelünk, akkor nem csak a szállítási költség merülhet fel, hanem a vámfizetési kötelezettség is, mely jelentősen tudja drágítani a vásárlást.

MILYEN FOGYASZTÓI KOCKÁZATOKKAL KELL SZÁMOLNI A VÁSÁRLÁSOKNAK, ÉS HOGYAN CSÖKKENTHETJÜK EZEKET?

Akkor vagyunk a legnagyobb kockázatnak kitéve, ha nem vagyunk elég körültekintőek a webáruházal kapcsolatban. A tájékozódásban hasznos segítséget nyújt a jogsértést elkövető webáruházak adatbázisa, mely a **jogsertowebaruhazak.kormany.hu** oldalon érhető el. Az adatbázis tartalmazza azon szolgáltatók, webáruházak nevét, melyek jogsértő magatartását a hatóságok megállapították. A kártyás vásárlások esetén is merülhetnek fel kockázatok. Lehetnek olyan fizetési felületek, melyek kinézetre hasonlítanak a megszokotthoz, de valamivel több adatot kérnek. Ilyen plusz adat lehet például, ha elkéri a PIN kódot. Semmilyen online vásárlás nem igazolhatja ezt a kérést. A legegyszerűbb és legbiztonságosabb megoldás, ha azonnal megszakítjuk a kapcsolatot a felülettel. Még biztonságosabbá tehetjük a vásárlást, ha utánvételt fizetünk. A mai körülmények között teljesen általános, hogy van lehetőségünk kártyával fizetni a futárnál, ezzel is csökkentve a rizikót.

(Hegyvi Vivien, Vörös Rebeka F.)

Büntetőfékezés és telefonozás, biztosan jó ötlet?

A TÉL, ÉS EZZEL EGYÜTT A FAGY BEKÖSZÖNTÉVEL EGYRE CSÚSZÓSABBAK AZ UTAK IS, EZÉRT MÉG JOBBAN KELL FIGYELNÜNK A BIZTONSÁGOS ÉS BALESETMENTES KÖZLEKEDÉSRE. EHHEZ ADOTT NEKÜNK TIPPEKET PÉCSI NORBERT SÁNDOR, A MAGYAR KÖZÚT NONPROFIT ZRT. KOMMUNIKÁCIÓS OSZTÁLYVEZETŐJE.

MIVEL FOGLALKOZIK A MAGYAR KÖZÚT NONPROFIT ZRT.?

Egy országos közútkezelő cég vagyunk, tehát hozzánk tartozik az állami tulajdonban lévő országos utaknak az üzemeltetése és fenntartása. Így mi felelünk a településeket összekötő fő- és mellékutakért, illetve a településeken átvezető szakaszokért. Ezek mellett kezelünk gyorsforgalmi utakat is, például az M0-s, az M2-es és az M15-ös autópályákat. Országos cégment mind a tizenkilenc megyében ott vagyunk. Összesen nyolcvan mérnökséggel rendelkezünk, így látjuk el a szükséges üzemeltetési és fenntartási feladatokat.

ŐNÖK HOGYAN JÁRULNAK HOZZÁ A BALESETMENTES KÖZLEKEDÉSHEZ?

Egész évben van teendőnk az utakon. Tavasztól ősziig a kátyúzási, a nagy felületű javítási, illetve a teljes körű felújítási munkákat végezzük el. Ősz végétől pedig elindul nálunk a téli üzem, azaz 0-24 órás műszakokra állunk át, és tizenkét órás váltásokban folyamatosan dolgoznak a mérnökségeink a szükséges hőeltakarítási és síkosságmentesítési munkákon.

MIÉRT FONTOS A BALESETMENTES KÖZLEKEDÉSSEL FOGLALKOZNI? MILYEN A HELYZET MAGYARORSZÁGON EZZEL KAPCSOLATBAN?

2018-ban elindítottunk egy saját közlekedésbiztonsági kampányt, amit azóta is rendszeresen publikálunk a felületeinken és a sajtóban. Ez a „Biztonságunk az Ön kezében van!” nevet viseli, és létrejöttének sajnálatos apropója az, hogy 2017 végén és 2018 elején egy-egy kollégánkat halálra

gázolták az M0-s autópályán munkavégzés közben, a szabálytalanul és figyelmetlenül közlekedő autósok. Ez a két, rövid időn belül bekövetkezett kimenetelét tekintve végzetes baleset alapján döntöttünk úgy, hogy önálló közlekedésbiztonsági kampányt kell indítanunk. Sajnálatos statisztikánk az, hogy 2000 óta, tehát az elmúlt több mint húsz évben tizenkilenc munkatársunkat veszítettünk el munkaterületen, a figyelmetlenül közlekedő autósok miatt, így első körben a mi munkatársaink védelmében kezdtünk el lépéseket tenni.

Ezt terjesztettük ki az elmúlt egy-két évben általánosságban nézve közlekedésbiztonsági kampánnyá. Ha az érdeklődők megnézik a közösségi felületeinket, főleg az Instagram oldalunkat, akkor rengeteg olyan videót láthatnak, amelyeket a forgalomfigyelő kameráink rögzítettek. Valós baleseteket bemutatva próbálunk segíteni abban, hogyan tudják az autósok elkerülni ezeket a balesetveszélyes szituációkat, illetve ha ilyen helyzetbe kerülnek, akkor ezeket hogyan kezeljék megfelelően, hogyan tudják minimalizálni az esetleges veszélyhelyzeteket. Ennek az a célja, hogy a közlekedési morálra, a biztonságra felhívjuk a figyelmet. Úgy gondoljuk, ha az előbbire pozitívan tudunk hatni, az tetten érhető lesz a munkaterületek térségében is, és ezáltal a kollégáink testi épségét is jobban tudjuk védeni.

Kiemelt célunk, hogy már a felnövekvő generációknál is hatást tudjunk elérni, ennek érdekében például a Tóbiás és Balambér nevű gyermekeknek szóló közlekedésbiztonsági kitélepülésekre is becsatlakoztunk. Itt a gyerekek nem csak a KRESZ-parkokat próbálhatják ki, hanem munkaterületeket is kialakítunk, így már kisgyermeknek is be tudjuk mutatni, hogyan kell egy-egy szituációban közlekedni.

Pécsi Norbert Sándor

A DIÁKOK, AKIK OLVASNAK MINKET, MIRE FIGYELJENEK MINDENKÉPPEN A KÖZLEKEDÉS SORÁN? MIK A LEGNAGYOBB HIBÁK?

Általános tapasztalatunk az, hogy nagyon sokan nem a vezetésre koncentrálnak, amikor egy-egy baleset történik, tehát sok múlik a figyelmetlenségen, illetve a gyorsrahatás is gyakori.

Azt is látjuk, hogy nagyon sokan nyomkodják a telefonjukat vezetés közben, mivel a vezetéstámogató rendszerek egy hamis biztonságérzetet keltenek bennük, ami miatt sokan úgy gondolják, hogy nem feltétlenül kell nekik folyamatosan az utat figyelniük. Viszont, ahogy a példák is mutatják, ez nem elegendő, és mindenképpen szükség van az emberi figyelemre is. Azt tanácsolnánk és kérnénk, hogy aki autóban ül, az csak és kizárólag a vezetésre koncentráljon.

Azt is észleljük, hogy az emberek jelentős része nagyon agresszíven kezdett el vezetni az elmúlt időben. A büntetőfékezések, a direkt lassítások és jobbról előzések az autópályán mind közvetlen balesetveszéllyel járhatnak. Mi azt gondoljuk, hogy ha valaki tényleg a vezetésre koncentrálna, a forgalmat figyeli, megfelelő követési távolságot tart, azzal ő már rengeteget hozzászerez ahhoz, hogy kevesebb baleset legyen az utakon.

A tudatosság is nagyon fontos lehet az utazás során. Nem véletlenül szoktuk arra kérni a közlekedőket, hogy tervezzék meg útvonalukat és nézzék meg, hogy az adott szakaszon éppen van-e bármilyen korlátozás vagy baleset, mivel ha ezt belekalkulálják az utazásuk idejébe, akkor kevesebb kellemetlenség érheti őket. Azt látjuk, hogy aki nem ilyen tudatosan tervez, az sokkal dühösebb lesz és szabálytalankodni fog azért, hogy a menetidejét csökkentse.

Hozzátesz még a biztonságos közlekedéshez, ha elkerüljük a fölösleges sávváltásokat, cikázásokat, előzéseket, mivel emiatt a körülöttünk lévőeknek nagyobbat kell fékezniük ahhoz, hogy elkerüljenek egy balesetet. Emiatt fontos a követési távolság betartása. Ha pedig jelentősen csökken a sebesség, érdemes – amennyire csak lehet – lehúzódni azért, hogy ha torlódás alakul ki, a mentők, tűzoltók és rendőrök könnyebben el tudjanak menni az álló kocsisor között.

MA A FIATALOK LEGINKÁBB AZ ELEKTROMOS ROLLEREKET HASZNÁLJÁK KÖZLEKEDÉSRE. ENNEK MILYEN VESZÉLYEI VANNAK?

Ez egy nagyon fontos és hasznos közlekedési mód lett, illetve környezettudatosság tekintetében is egy előnyös dologról van szó. Itt is az a helyzet, hogy minden közlekedésben résztvevőnek figyelnie kell a másikra. Egy elektromos rollernek számos előnye van, az egyik, hogy viszonylag jó tempóval lehet vele közlekedni. Viszont, ha valaki ezt a járdán teszi meg, akkor olyan sebességkülönbség alakulhat ki egy gyalogshoz vagy egy kerékpárhoz

mérve, hogy az könnyen balesetveszélyes szituációt eredményezhet. Ezek mellett 30-40 km/h-val simán tudnak repeszteni a komolyabb teljesítményű darabok, ezért a bukósisakot és az egyéb védelmi eszközöket érdemes magunkon tartani.

(Naár Barbara)

HARTVIG LAJOS: FENNTARTHATÓAN IS LEHET ÚJAT ALKOTNI

RUSZTIKUS FALSZERKEZET, HATALMAS ABLAKOK, MONITOROK ÉS NÖVÉNYEK MINDENÜTT: A BÁNÁTI + HARTVIG ÉPÍTÉSZ IRODÁBAN JÁRTAM, ÉS HARTVIG LAJOSSAL, AZ IRODA EGYIK ALAPÍTÓJÁVAL BESZÉLGETTEM. A '60-AS, '70-ES ÉVEKBEN EGYKOR AZ ALBA REGIA ÉTTEREM KAPOTT ITT HELYETT, MAJD A KÖZELMÚLTBAN EGY EURÓS BOLTKÉNT FUNKCIONÁLÓ ÉPÜLETET ALAKÍTOTTÁK ÁT A CÉG SZÉKHELYÉVÉ A FEHÉRVÁRI ÚTON. AZ IRODA TÖREKSZIK ARRÁ - AMI SZÁMOMRA IS NYILVÁNVALÓVÁ VÁLT A BESZÉLGETÉS SORÁN -, HOGY A LETISZTULTSÁG ÉS FUNKCIONALITÁS MELLETT A FENNTARTHATÓSÁGOT IS SZEM ELŐTT TARTSA.

Minek bontanának le majdnem tökéletes szerkezetű épületeket és építenék helyükre sokkal többert, sokkal több környezetszennyezéssel egy teljesen újat? Az iroda létrehozása során is sok mindent meghagytak Hartvigék az előző épületből, csak átalakították, újra felhasználták részeit, tereit, hogy számukra a megfelelő funkciót és esztétikai értékeket képviselje. Többek között erről is, az esztétika és funkció kapcsolatáról, az építész szülőhelyével, Dunaújvárossal való kapcsolatáról és az építészet helyzetéről is beszélgettünk.

MIT GONDOL, VAJON MA, A 21. SZÁZADBAN AZ ESZTÉTIKA FELÜLKEREKEDIK A FUNKCIÓN AZ ÉPÍTÉSZETBEN?

Nem gondolom, hogy felülkerekedik. Nyilván vannak épülettípusok, amik több-kevesebb esztétikai tartalmat hordoznak magukkal. Ha

veszünk egy középületet, például a Magyar Zene Házát, ami egy olyan nemzetközi pályázat volt, egy olyan építészeti feladat, ahol az épületnek saját funkcióján túlmutató üzeneteket is illik hordoznia, akkor természetesen fontos az esztétika. Esztétika alatt nem csak azt értjük, hogy az épület szép legyen a szemnek, hanem azt is, hogy valamilyen fajta kommunikációs felületet is nyújtson, ami a saját műszaki követelményein, funkcionális feltételein túlmutat. De lejjebb is mehetünk, mert például közintézményeknek is van esztétikai igénye. Viszont a lakás- és kereskedelmi építészetben a funkcionális követelmények sokkal komolyabbak. Annak a megfelelési igénye, hogy egy projekt gazdaságos legyen, alapvetően funkcionális természetű. Egy irodaház építésénél Excel táblázatok garmadáját kell kitöltenünk, hogy a kiadható-eladható területek hogyan aránylanak a szerkezethez, ugyanakkor egy irodaháznak is tetszetősnek kell lennie.

A BME-N VÉGZETT, ÉS MOST OTT OKTATÓ. A FELSŐOKTATÁSI SZFÉRÁBAN, FŐLEG BUDAPESTI VISZONYLATBAN, SOK SZÓ ESIK ARRÓL, HOGY AZ ÉPÍTÉSZET MINT SZAK KÉT IRÁNYRA OSZTHATÓ: A BME ÉS A MOME GONDOLKODÁSÁRA. ÖN MUNKÁJA SORÁN DOLGOZOTT MÁR EGYÜTT MOME-N VÉGZETT ÉPÍTÉSSZEL? VÉLT FELFEDEZNI KÜLÖNBΣÉGEKET?

A képzés eléggé más a két egyetemen, de úgy gondolom, egy idő után a szakmában összeérnek. Alapvetően a MOME egy sokkal kisebb létszámú képzés, egy sokkal ember-, tervezés-, és kreativitás-központúbb egyetem, mint a BME. A BME nevelésmódjában műszakibb, konzervatívabb. Azonban érdekes módon nagy különbséget mégsem látok a kikerült építészek között. A BME-n végzett hallgatók jobban képbenn vannak a műszaki dolgokkal. De a tehetséges hallgató az itt is, ott is tehetséges. Azért azt nem akarom kihozni a beszélgetésből, hogy csak ez a két színvonalas hely van, az ország más egyeteméről is kerülnek ki remek építészek.

AZ EGYKORI SZTÁLINVÁROS, MA DUNAÚJVÁROS A HELY, AHONNAN SZÁRMAZIK. HOGYAN TÖRT KI ABBÓL A SZOCIALISTA, VIDÉKI KÖRNYEZETBŐL? EZT HOGYAN ÉLTE MEG?

Érdekes kérdés, nem vártam. Gimnazista koromban sokat jártam autóstoppal kiállításokra Budapestre és Pécsre is, olykor egész rövid, máskor hosszabb idő alatt megjárva az utakat. Budapestet már gimnazista koromban magamévá tettem valamennyire.

KÉP: KLEBERCZ KRISZTA

Nagyon érdekelt a képzőművészet és a matematika, gimiben is ilyen szakra jártam, és hát mindkettő kapcsolódik az építészethez, így lett az. Bár Dunaújvárosban is kerestem a városból kifelé mutató szálakat, jártam egy rajzkörre, Birkás Istvánhoz, mert a rajz kellett a felvételihez. Móder Rezsővel rajzoltunk itt együtt. Ez is Dunaújvárosnak egy állandó közege volt. Majd felvettük az egyetemre és felkerültem Pestre, ami nekem nagyon érdekes, meglepő és jó tapasztalat volt. Az, hogy a fővárosban létezett a kultúrának egy teljesen más fajtája, mint amit korábban tapasztaltam.

A WEBOLDALUKON IS LÁTHATÓ, HOGY HATALMAS CSAPATBÓL ÁLL A CÉG. HOGYAN NÉZ KI EGY TERVEZÉSI FOLYAMAT ÖNÖKNÉL? MINDEN PROJEKTBE BELELÁT ÉS HOZZÁSZÓL, VAGY RÁBÍZZA A TERVEZŐKRE?

Alapvetően mi ketten vagyunk alapító tagok Bánáti Bélával, a projektek egyik része hozzám, másik része hozzá tartozik. Vannak közös projektjeink is, például most a Batthyány-örökmécses irodaház. A saját projektjeimen különböző csapatok dolgoznak, akik élén projektvezetők vannak, és rajtuk áll, mekkora szükség van arra, hogy én is hozzászóljak. Van olyan projektvezető, aki rutinos, szereti önmaga megoldani a feladatokat, de az elején persze mindenképp szeretünk belefolyni a koncepció kitalálásába. A terv előrehaladása és alakulása a brainstormingon dől el, mindenki hozza a saját szellemi municióját, gondolkodik a terven, és tök mindegy, hogy projektvezető, tervező vagy frissen végzett, az ötleteket befogadjuk, és megbeszéljük, hogy merre menjünk tovább. Próbálunk mindent konszenzusos alapon eldönteni.

ÖN SZERINT MERRE HALAD A MAI ÉPÍTÉSZET? MIRE SZÁMÍTHAT A FIATAL GENERÁCIÓ, HA FRISSEN VÉGZETTKÉNT KISZABADUL A NAGYVILÁGBA?

A mostani gazdasági és energetikai válság, a háború, a COVID utáni időszak nem kedvez

az építésnek. Azt gondolom, a válságok után mindig lehet tanulni és mindig lehet arrafelé menni, ami jobb. A mostani helyzet hatásai nagyon sokban segítenek a klímaválság leküzdésében. Eddig is mondva volt, hogy ne fogyasszuk az energiaforrásainkat feleslegesen, de ez most már sokba is kerül, így azon kell elgondolkozni, hogyan csökkentjük ezt. Többek között mi is. Az egészet kiterjesztve az építészetre: fenntartható fejlődés nem létezik. Az okos emberek azt mondják, már eléggé az erőforrásaink végén járunk. Az építészek jövője ebből kiindulva az, hogy nem építünk. Viszont ennek a jövőnek arrafelé kéne tartania, hogy a meglévő forrásokat minél gazdaságosabban, minél észszerűbben felhasználva építsenek a frissen végzettek.

(Vincze-Hajnal Blanka)

KÉP: BUNOVSKY TAMÁS

DR. GYURICZA CSABA*a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem rektora*

A MATE életében számos változás történt, amire korábban az egész hazai felsőoktatásban nem volt példa. Megsokszoroztuk a sportélet finanszírozását, az igazolt sportegyesületi tagok számát, a jövő generáció egészsége érdekében pedig az egyetemi tanulmányok 1-4. félévére felmenő rendszerben kötelezővé tettük a testnevelést. Számos magas összegű alapítványi ösztöndíjat alapítottunk.

Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy hallgatóink korszerűbb és környezetbarát intézményben tanuljanak, ezért közel 13 milliárd forintból több épületünket is felújítjuk.

Működésünk megújításának pozitív hatásai a nemzetközi rangsorokban is látszanak. A legfrissebb Times Higher Education rangsor szerint egyetemünk a gazdasági és a műszaki tudományokkal foglalkozó egyetemek közt a legjobbak közé került, miközben az élettudományi rangsorban is javította korábbi eredményeit.

A 2023/24. tanév felvételijénél a biomérnöki alapképzési szak kivételével nem lesz kötelező az emelt szintű érettségi vizsga, a jelentkezők középszintű érettségivel is felvételt nyerhetnek sokszínű szakjainkra.

DR. GLOVICZKI ZOLTÁN*az Apor Vilmos Katolikus Főiskola rektora*

A járványidőszak után ebben a tanévben indult igazán útjára az élet Főiskolánkon. Idén és jövőre már most látjuk: konferenciák, szakmai műhelyek egész sora várja élő, gyakorlatorientált interaktív módon jelenlegi és leendő hallgatóinkat. Olyan egyedülálló témák kutatása és párbeszéde indult meg nálunk a közelmúltban, mint például a 3D nyomtatás és a pedagógia kapcsolata, a terpedagógia kérdése, a zöldinfrastruktúra

és a közösségek kapcsolata. Továbbra is az egyetlen olyan felsőoktatási intézmény vagyunk, ahol a hagyományok megőrzése mellett az alternatív pedagógiáknak, az organikus pedagógiának, az atipikus fejlődésű gyermekek pedagógiájának intézményesült keretei vannak. Idén alakult át valamennyi pedagógusképzési szakunk méginkább gyakorlatközelí irányban, az első pillanattól valós élethelyzetekbe, valós gyermekek közé kalauzolva a leendő pedagógusokat. 2023-tól megváltoznak a felvételi követelmények is. Főiskolánkra mostantól nem szükséges emelt szintű érettségi vizsga, és nem határozunk meg pontszámhatárt sem. Bízunk benne, hogy hosszú távon a pedagógiai elkötelezettség és rátermettség lesz az igazi vízvonal az érettségiek között!

DR. GELENCSÉR ANDRÁS*A Pannon Egyetem rektora*

2023 több szempontból is izgalmas év lesz. A felsőoktatásban 2023-mal kezdődik egy komolyabb felvételi rendszer átalakítás. Emiatt a 2023-ban a Pannon Egyetemre felvételizők egységesen, minden képzési területen azonos minimum ponthatárokkal fognak találkozni (alapszakon 280 pont, felsőoktatási szakképzésen 240 pont). Természetesen a bekerüléshez szükséges ponthatár lehet majd ennél magasabb az egyes szakokon. Ez majd július közepén a vonalhúzás során alakul ki. Szentén a 2023-as felvételi évnél az újdonsága, hogy az egyes intézmények maguk dönthették el, hogy melyik képzésekre kell emelt szintű érettségi a felvétel feltételként. A Pannon Egyetemen az esélyegyenlőség mellett tettük le a voksunkat, így egyik szakon sem előírt követelmény (de persze továbbra is hasznos) az emelt szintű érettségi. Végül, de nem utolsó sorban, a 2023-ban a Pannon Egyetemre felvételt nyerő hallgatók egy nagyon izgalmas, pezsgő kulturális életbe csöppenhettek, hiszen 2023-ban Veszprém és a Balaton régió lesz Európa Kulturális Fővárosa.

Apor Vilmos
Katolikus Főiskola

avkf.hu

Tudás. Hit. Jövő.

Ha szívesen tanulnál családias és szakmailag inspiráló közegben, várunk az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán!

Csecsemő- és kisgyermeknevelő BA
Óvodapedagógia BA
Szociálpedagógia BA
Tanító BA

Mentálhigiénés közösség- és kapcsolatépítő MA
Neveléstudomány MA
Szociálpedagógia MA

Hozzád melyik képzésünk áll legközelebb?

Ha bővebben is olvasnál főiskolánkról és a fent említett képzésekről, olvasd le ezt a QR-kódot az okostelefonoddal, vagy keresd a www.avkf.hu oldalt!

Zsuráfszky Zoltán: „Olyan alkotó vagyok, aki nagyon fölkészül és előkészít mindent”

ZSURÁFSZKY ZOLTÁN, A TÖBBEK KÖZÖTT A NEMZET MŰVÉSZE CÍMMEL KITŰNTETETT, KOSSUTH- ÉS HARANGOZÓ GYULA-DÍJAS MAGYAR TÁNCMŰVÉSZ ÉS KOREOGRÁFUS, A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA TAGJA, IGAZÁN SZÍNES ÉLETPÁLYÁT TUDHAT MAGA MÖGÖTT. UTAZÁSAI ÉS MUNKÁI SORÁN SZÁMOS EMBERREL ÉS KULTÚRÁVAL ISMERKEDETT MEG, AZ ÍGY SZERZETT TUDÁSÁT AZÓTA IS KAMATOZTATNI TUDJA.

FOTÓ: NYIRÓ SIMON/MMA

HOGYAN KERÜLT AZ ÉLETÉBE A TÁNC?

A táncművészettel való találkozás meghatározta az egész életemet. Tizennégy éves koromban felvételtem az akkori Állami Balettintézetbe. Ekkor indult a néptánc tagozat, így a balett mellett néptáncot is tanítottak képzett táncművészek, úgy, mint Györgyfalvy Katalin és Timár Sándor, akik az akkori táncmozgalomnak kiemelkedő pedagógusai, nagy iskolateremtő egyéniségei voltak. A hivatásos néptáncgyűttesek vezetői figyelemmel kísérték a vizsgákat. Martin György, az európai híru néptánc folklorista is így tett. Miután elvégeztem az iskolát, őt kerestem fel, és az útmutatásai szerint végeztem aztán gyűjtéseket a Kárpát-medencében.

MIT SZERET LEGINKÁBB A MUNKÁJÁBAN?

Jelenleg együttesvezetőként és koreográfusként alkotok. Az életemnek voltak olyan szakaszai, mikor a világ számos országában jártam, mint például Japán vagy Észak-Amerika. Ezek a helyeken tanítottam magyar néptáncot különböző szimpóziumokon, komoly pedagógiai munkát végeztem. A koreográfiai munka mindig is nagyon érdekelt, ebben tudtam kifejezni mindazt a tudást, melyet fiatalon

megtanultam, és azt az élményanyagot, melyre idő közben tettem szert. Számos lehetőséget kaptam. Koreografálhattam és rendezhettem nagyszabású produkciókat. Az egyik ilyen emlékezetes számomra Kolozsváron több tízezer ember előtt az István, a király rockopera volt. Az ilyen alkotások lázba hozzák az embereket, és bemutatják a magyarok tánckulturáját.

MELYIK AZ A MUNKÁJA, MELY A LEGEMLÉKEZETESEBB VOLT AZ ÖN SZÁMÁRA?

Mindig az a legfontosabb számomra, amelyiket éppen készítem. Olyan alkotó vagyok, aki mindenre nagyon fölkészül, mindent előkészít és átgondol. Az évtizedek során a barátaim sodortak színházi és filmes munkákba. Nagyon kedves emlékek, mikor filmben táncoltam vagy színházi munkát tudtam koreografálni. Például fiatalon táncoltam Szomjas György Rosszemberek című filmjében, valamint az utóbbi években gyakran koreografálhattam a Nemzeti Színház produkcióiban. A folklór műsorok életem nagy élményeit tartalmazzák, csakúgy, mint tematikus műsoraink, például a Napszedítő című előadástól a legújabb, A hűtlen feleség című táncdrámánkig.

Komolyzenei alkotásokra is készítettem koreográfiát, ez mindig nagy kihívás számomra. Az életemben olyan gazdag repertoárja van annak, amit már megkoreografáltam, hogy szinte alig lehet felsorolni.

MI INSPIRÁLJA A MUNKÁJÁT?

Egy olyan művész, aki más emberekkel, fiatalokkal dolgozik, az nem tud egyedül alkotni otthon, a sötét szobában. Nem író vagyok vagy filmes, aki akár egy hónap alatt megcsinálja a következő alkotását. A magyar néptánc, mint matéria és a Kárpát-medencei népek táncának a megtanulása, azoknak tudatos használata az, ami az én küldetésem. A töröktől kezdve, a zsidón keresztül egészen a délszláv anyagig mindent meg kellett tanulnom ahhoz, hogy megcsinálhassam azokat a műsorokat, melyek mögöttem vannak. Fontosnak éreztem ezeknek a népeknek a táncait megtanulni. Mindnek utána kell járni, kapcsolatokat kell építeni, és meg kell találni azokat a pontokat, mikor kapcsolatba lehet kerülni olyan emberekkel, akik aztán szívesen állnak kamera elé rögzíteni a mozdulataikat. Ezekből inspirálódva, lehet aztán alkotásokat létrehozni.

(Vörös Rebeka F.)

NAGY MAGYAR
FILMTESZT
DIÁKOKNAK

6.

ÚJ MAGYAR FILMEK, AMIKET ÉRDEMES MEGNÉZNED!

IMMÁRON HATODIK ALKALOMMAL RENDEZI MEG A DUE MÉDIAHÁLÓZAT A NAGY MAGYAR FILMTESZTET. A JÁTÉK ÉVRŐL ÉVRE EGYRE NÉPSZERŰBB A DIÁKOK KÖRÉBEN, EZT MI SEM BIZONYÍTJA JOBBAN, MINT HOGY LEGUTÓBB TÖBB MINT HÚSZEZREN TÖLTÖTTÉK KI AZ ONLINE KVÍZT. HOGY SEGÍTSÜK AZ EREDMÉNYES VERSENYEZÉST, ELHOZTUNK NEKTEK PÁR ÚJ MAGYAR FILMET. EZEKET MINDENKÉPP ÉRDEMES MEGNÉZNED!

A Nemzeti Filmintézet együttműködésével létrejött háromfordulós verseny a korábbi évekhez hasonlóan a magyar film témakörében szólítja meg a 14 és 20 év közötti fiatalokat. A cél, hogy minél többen tegyék próbára a tudásukat a témában.

A kvíz során klasszikus magyar filmekkel és az elmúlt évek mozifilmjeivel és alkotóival kapcsolatban kapnak kérdéseket a játékosok. Így ugyanúgy érdemes ismerni a *Blokádot*, az *Együtt kezdtüköt*, vagy a *Magasságok és mélységek* című filmet.

Könnyed témát dolgoz fel az **Együtt kezdtük** című vígjáték, ahol egy esküvőre összegyűlő középiskolai osztály találkozóját követhetjük végig a Balaton partján. A 2011-ben érettségizett diákok történeteit visszaemlékezések formájában ismerheti meg a néző. Többek között Mucsi Zoltán is szerepel a filmben.

A **Blokád** Antall József, korábbi miniszterelnök életét és küzdelmeit dolgozza fel – ez a film fogja képviselni Magyarországot a 95. Oscar-gálán a „nemzetközi film” kategóriában a Nemzeti Filmintézet döntése alapján. A rendszerváltás utáni első kormányfő mindössze fél évvel a beiktatása után élete egyik legnehezebb feladatával szembesült, mikor a taxisok lezárták a legfontosabb közlekedési pontokat országszerte. A főszerepben Seress Zoltánt, valamint ifj. Vidnyánszky Attilát láthatjuk.

Hasonlóan életrajzi alkotás a **Magasságok és mélységek** is. A Mount Everestet első magyarként megmászó Eröss Zsolt 2013-ban tűnt el a Himaláján. A feleségének, Sterczer Hildának a gyász mellett meg kellett birkóznia a média szenzációhajhászásával is. A film lélegzetelállító operatőri munkával mesél nekünk a megpróbáltatásokról, az elengedésről és a megbékélésről. A fő szerepeket Pál Emőke és Trill Zsolt játsszák.

A teszt első fordulója – ahogy a Nagy Diák Teszteknel mindig – online játék, amelybe 2023. február 22-ig lehet bekapcsolódni. Itt a versenyzőknek 18 kérdésre kell kiválasztaniuk 4 lehetőség közül a helyes választ. Ezután a legjobb eredményt elért versenyzők bejutnak a teszt középdöntőjébe, amelyet 2023. március 10-én, az újpesti UP Rendezvényterben tartunk. Itt az online fordulóhoz hasonló módon kell a feltett kérdésekre válaszolni.

Még azon a napon a legjobb 10 versenyző bekerül a döntőbe. Ők egy látványos színpadi kvízverseny keretében mérhetik össze a tudásukat. A döntőben már nem csak feleletválasztós, hanem tippelés és villámkérdéses feladatokkal is fognak találkozni a versenyzők.

A győztes a jutalmát maga választhatja ki egy kétszemélyes külföldi utazás, egy iPhone 13, és egy Samsung Galaxy Note 20 telefon közül.

Próbáld ki, mennyit tudsz a magyar filmekről!

(Németh Máté)

> > > > > > > > > > >

> **Piacképes tudás** >

> > > > > > > > > > >

> **Biztos karrier** >

> > > > > > > > > > >

>

>

AZ IT A JÖVŐD

>

> > > > > > > > > > >

Tanulj tovább > > > >

> > **IT szakon** > > > >

>

:-)

programozdajovod.hu

PROGRAMOZD
A JÖVŐD!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

WWW.FILMTESZT.HU

médiahálózat
due
a diákújságíró egyesület

NAGY MAGYAR
FILMTESZT
DIÁKOKNAK

6.

NFI
NEMZETI
FILMINTÉZET
MAGYARORSZÁG

TÖLTSD KI A NAGY MAGYAR FILMTESZTET 2023. FEBRUÁR 22-IG!

**NYERJ OKOSTELEFONT,
VAGY TENGERPARTI UTAZÁST!**

